

esperes levél

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1906. évi április hó 19-ik napján Nagyváradon

SULYOK ISTVÁN esperes és BARY JÓZSEF gondnok
kettős elnöklete mellett tartott tavaszi

RENDES KÖZGYÜLÉSE és BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :

AZ EGYHÁZMEGYE.

NAGYVÁRAD
LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA
1906. -

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1906 évi április hó 19-ik napján Nagyváradon

SULYOK ISTVÁN esperes és BARY JÓZSEF gondnok
kettős elnöklete mellett tartott tavaszi

RENDES KÖZGYÜLÉSE és BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE.

NAGYVÁRAD
LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA
1906.

A bihari ev. ref. egyházmegye 1906. évi április hó 19-én
Nagyváradon SÚLYOK ISTVÁN esperes és BARY JÓZSEF
gondnok kettős elnöklete mellett tartott tavaszi rendes köz-
gyűlésének és bírósági üléseinek

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Jelen vannak: Sulyok István esperes, Bary József gondnok, Csillag Lajos, Csák Máté, Szemes László, Nádudvary Lajos, Léway Mihály egyházi, Kiss Elek, Hegyesi Márton, Miskolczy Árpád világi tanácsbírák, Zsigmond Ferencz közpénztárnok, dr. Thury Kálmán ügyész, Gsernák Béla egyházi, Tatár Zoltán, dr. Hegyesi Pál világi jegyzők.

A lelkészi karból: Kiss Antal, Bod Ferencz, Bugyi Sándor, Nánásy Imre, Konrád Géza, Sziki Ádám, Hegedűs Ferencz, Major Gyula, Biró Ferencz, Bethlendy Sándor, Bugyi Mihály, Szücs László, Bokross Benedek, Leelőssy István, Molnár Vincze, Szigethi Elek, Keresztesy Károly, Szathmáry László, Doma Gyula, Sipos János, Szabó István, Holkó József, Rigó Lajos, Szalay Pál, Szokolay Béla, Surányi Lajos lelkészek, Varga Gedeon és Pálur Miklós s. lelkészek.

Eszenyi Károly a tanítótestület képviselőjében.

Lakatos Lajos a bojti, Szőke István a váncsodi, Pokoly Kálmán a fugyivásárhelyi, Pap Márton a nagyszántói, Máté Lajos és Füredy László a nagyváradi, Kovács István a mezőtelkii, Szőke Imre az ártándi, Keresztesi Lajos a m.-keresztesi, Bornemisza Ferencz a h.-k.-pályii, Nagy Lajos a pelbárthidai, Juhász Lajos a lessi, Magyar Péter a pósalakai, Szappanos József a kisszántói, Bakó Sándor a h.-k.-kovácsii, Gyáni Ferencz a csökmői egyház képviselőjében.

Ezekon kívül számos érdeklődők.

1. szám. Esperes az Istenhez emelt magas szárnyalású imádsága után, szívélyesen üdvözli a gyűlést s azt a képviselők igazolása után megnyitottnak nyilvánítja.

2. szám. Esperes jelenti, hogy Miskolczy Ferencz, K. Nagy Sándor világi tanácsbírák és Vadon Miklós zsákai lelkész akadályoztatásuk miatt a gyűlésen meg nem jelenhetnek.

Az esperes bejelentése tudomásul szolgál.

3. szám. Sulyok István esperes beterjeszti időszaki jelentését az őszi közgyűlés óta egyházmegyénk életében történt mozzanatokról a mint következik:

Nagytiszt. s tekint. egyházmegyei közgyűlés!

1. Időszaki esperesi jelentésemet annak felemlítésével vezetem be, hogy a legutóbbi közgyűlésünk óta eltelt idő az egyházak belső és külső építési munkája tekintetében nem mondható egészen zavartalannak. Az a körülmény ugyanis, hogy a m. kir. vall. és közokt. ügyi miniszter múlt évi 77092. sz. rendeletével a baptistaságot a törvényesen elismert vallásfelekezetek sorába emelte: ezen, már régebb időn át csak névleges egyháztagok részéről több gyülekezetünkben a törvényszerű kiválás folyamatát indította meg. S a váratlanul jött miniszteri rendelet, ha mélyebbre ható jelenségeket nem váltott is ki, de kétségtelen, hogy a rendes munka menetét pillanatra mégis felfüggesztette.

Ezuttal nem vagyok abban a helyzetben, hogy a még folyamatban levő, s befejezést nem ért kiválás mérvét számszerű adatokkal megvilágítani tudnám. De legyen ez a kiválási szám relative nagy vagy kicsiny: a baptistaság agresszív jellemével szemben az az elengedhetetlen kötelesség néz reánk, első sorban lelkészekre, hogy az eddiginél erősebben vessük kezünket az ekeszarvára, különben még tömött soraink is megritkulni fognak.

Itt-ott nem csekély gondot okoz ezenkívül korunk szociális áramlatának hatása alatt megindult az a törekvés is, mely az összes egyházi adóterheknek birtokaránylagos viselésére irányul. Igaz: eddig még sikerült ezt a nehéz

kérdést megnyugvást keltőleg rendezni egy pár egyház-községünkben. A vezetők bölcsesége és vagyonosabb hitsorsosainknak emelkedettebb gondolkozása elejét vette az innen keletkezhető keserűségnek és bonyodalomnak. Félő azonban, hogy ha hűveink adóterhének könnyítése a tervelt és újabb egyh. törvénykönyvünkbe is beiktatott államsegélylyel sokáig késni fog: a részről az erősebb emóciók elmaradni nem fognak. De bizzunk az isteni gondviselésben, mely hazánk egéről hirtelen tova üzze a félelmes, sötét föllegeket. Politikai látóhatárunk peremjén jobb jövőendő fénye kezd derengeni; s talán nincs messze az idő, a mikor aspiráczióink valóra válik. Várjuk tehát a kedvező pillanatot türelemmel és nyugodtan!

II. Időközben az elnökség részéről a következő ügyek nyertek elintézését.

a) Az egyházmegye közgyűlésének 110/1905. sz. határozatában foglalt megbízatás folytán, miután az élesdi egyház a hivatolt végzésben foglalt utasításnak eleget tett: a templomépítési munka megkezdése valamint e célra 16000 kor. törlesztéses kölcsön felvételére az engedély kiadatott.

b) Ugyancsak egyházmegyei közgyűlésünk 117/905. sz. határozata értelmében a váncsodi egyháznak a 3-ik iskola céljára szolgáló beltelkes épület adásvételi szerződését valamint az épület átalakítására vonatkozó szerződést jóváhagytam ugyancsak a 6000 kor. törlesztéses kölcsön felvételéhez hozzájárultam, mert nevezett egyház a vett utasításoknak minden részben eleget tett.

c) A paptamásii egyháznak, amennyiben a lelkes-lak egyházmegyeileg módosított tervét és költségvetését a presbyterium és közgyűlés elfogadta; sőt időközben az építési összeg fedezésére nézve is megállapodásra jutott: az előmunkálatok megindítására az engedélyt megadtam. Egyéb tekintetben pedig az ügy további részében való döntést jelen gyűlésünknek tartottam fenn.

III. Belhivatalnokaink körében az utóbbi 8 hó alatt részint eltávozás, részint elhalálozás folytán a következő változások fordultak elő:

a) Szabó Gyula bojti tanító Csokalyba távozván el, mivel a helyébe megválasztott Dobos Géza az állást

nem foglalta el: 1905. szept. 16-án 659. sz. hozzájárulással egy évi tartamra ideiglenes tanítóként Balla László tanfolyamot végzett ifju állitatott be.

b) A b.-sz.-mártoni presbytérium azon intézkedését, hogy a Püspök-Ladányba megválasztott Nagy Pál tanító helyére Papp Imre volt nyégerfalvai ideigl. tanítót hasonló minőségben egy évig alkalmazhassa: szept. 17-ről 662. sz. leiratommal jóváhagytam

c) Nagyváradon a 46/1905. sz. egyházmegyei engedély mellett esperesi felhatalmazvánnyal Kiss Károly első képességi vizsgát tett atyafi szept. 1-én segédlelkész és vallástanító minőségben alkalmazást nyert.

d) Takáts Ferencz végzett hittanhallgatót főtiszt. püspök ur kibocsátványa alapján segédlelkész és vallástanítóul Makai Károly élesdi lelkész mellé engedélyeztem. Majd ennek elvávozása után hozzájárultam, hogy a törvényszerű püspöki kibocsátvány és esperesi felhatalmazvány mellett Sáfár István 4-ed éves hittanhallgató alkalmaztassék.

e) A csatári egyháznak okt. 1-ről 699. sz. Szücs László h.-m.-vásárhelyi segédlelkésznek rendes lelkészéül való meghívására engedélyt adtam A szabályszerűen lefolyt választás iratai a tárgyalás folyamán külön előterjesztést nyernek.

f) Mult évi szept. 8-án tartott közgyűlésünk 108. sz. határozatával Józsa Gábor és Sipos János lelkészek közötti cserét elfogadván, Sipos János a pósalakai lelkészi állást okt. 12-én elfoglalta.

g) Okt. 15-ről 704. sz. Szentpéteri Gábornak h.-k.-pályi kántortanítóul történt megválasztását ideiglenesen helyben hagyván, meghívására az engedélyt kiadtam.

h) Ugyancsak ideiglenesen megerősítettem a pelbárt-hidai tanítóválasztást és hozzájárultam, hogy Medgyesi Gyulát a presbytérium kántortanítóul meghívja.

i) Nov. 8-ról 764. sz. az egyházmegye végleges megerősítésétől feltételezetten jóváhagytam Biró Ilona okl. tanítónőnek bihari leánytanítóul történt megválasztását.

k) Pósalakán a lemondott Balogh István helyébe Kágyi József martonfalvai tanító választatván meg, nov.

29-ről 793. sz. a választásnak ideiglenes jóváhagyásával a meghívási engedélyt kiadtam.

l) A nagyszántói iskolánál Pápai Istvánnak tanév közben történt nyugdíjaztatása miatt, minthogy a pályázat eredménytelen maradt és az iskola ideigl. vezetését a lelkesre sem bízhattam, a kényszerhelyzet folytán engedélyeztem Balogh István volt pósalakai, helynélküli tanítónak a tanév végéig ideiglenesként való alkalmazhatását.

m) Decz. 30-ról 846. sz. a. szintén elháríthatatlan nehézség miatt kénytelen voltam hozzájárulni, hogy a f. évi jan. 1-én nyugalomba vonult Csóka György helyett a siteri presbytérium a f. tanévben ideiglenesként Balogh István tanítóképző tanfolyamot végző ifjút alkalmazhassa.

n) A változások során kell említést tennem arról is, hogy Veress István révi körlelkész B.-Diószegre választatván meg, egyházmegyénkből ez évi január 25-én eltávozott. Eltávozása folytán a tanügyi bizottságban megüresedett hely betöltését kérem. Valamint arról, hogy Varga Pál paptamásii orgonista fitanító a f. év márcz. hó 26-án jobblétre szenderült. Közel négy évtizeden át, mindenkor elismeréssel szolgálta a megboldogult egyházmegyénk tanügyét; ugysis mint tanító, ugysis mint kör iskolalátogató tag. Legyen a kötelessége magaslatán álló férfit emlékezte áldott. Életrajzának jegyzőkönyvünkbe leendő fölvétele elrendelni, s egyszersmind a tanügyi bizottságba megüresedett helyét szintén betölteni már e gyűlés folyamán méltóztassék.

IV. Nyilvántartás végett tisztelettel bejelentem, hogy a vall. és közoktatásügyi miniszter ur Kálmán Etelka paptamásii tanítónőnek 63050/905. sz., Benedek Blanka h.-k.-ujlaki tanítónő részére 76620/905. sz., Jezerniczky József csökmői tanítónak 4781/906. sz., Szabó Benjámin csatári tanítónak 15370/906. sz. rendeletével 100—100 kor. évi korpótlékot, továbbá: Medgyesi Gyula pelbárthidai tanítónak 11286/906. sz. és Kágyi József pósalakai tanító részére 15371/906. sz. rendeletével 384—384. kor. fizetési kiegészítési összeget folyósított.

Egyidejűleg tudomásra hozom azt is, hogy a f.-vásárhelyi egyház 1904. évi számadásában a számszéki

elnök által kifogásolt 5 kor. 83 fillért gondnok megtérítvén, ezzel a 79/905. sz. egyházmegyei határozat befejezést nyert. A csökmői presbytérium pedig a Czirkópusztai r. kath. iskolában tanuló növendékeink vallás-oktatása tárgyában intézkedett. A r. kath. egyházi főhatóság azonban felekezetünk vallásoktatási céljára a tantermet nem engedélyezte. Mivel ez ügyet a kir. tanfelügyelőség megkeresésével sem tudtam rendezni: ennek elintézésével a f. évben eljáró egzházvizsgáló küldöttséget megbizni méltóztassék.

Ugyancsak tisztelettel kérem, hogy a tanügyi bizottságban részint lemondás, részint halál útján megüresedett helyeket, még pedig 2-öt a lelkészek, 1-et a tanítók és 3-at világi hitsorsosaink közül a közelgő látogatásokra tekintettel e gyűlésen betölteni méltóztassék.

Végül azon előterjesztést teszem, hogy az 1883. évi április 4—6-iki közgyűlés által elfogadott, de több tekintetben már módosítást igénylő tanácskozási ügyrendünk átdolgozása végett bizottság kiküldéséről gondoskodni méltóztassék.

Jelentésem, a tett intézkedéseknek jóváhagyó tudomásul vételét ugyszintén indítványaim elfogadását tisztelettel kérve, vagyok

A nagytiszt. s tekint. egyházmegyei közgyűlésnek

Nagyváradon, 1906. évi ápril 15-én

alázatos szolgálja:

Sulyok István,

esperes.

A nagy gonddal készített kimerítő jelentést az esperes intézkedéseivel együtt helyeslőleg veszi tudomásul a közgyűlés, s a jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatja, s annak az egyházmegyei közgyűlés intézkedését igénylő pontjait pedig a következő számok alatt intézi el.

4. szám. Az esperes jelentéséből részvétellel értesül közgyűlésünk néhai Varga Pál paptamásii org. fitanító, tanügyi bizottsági tag elhalálozásáról.

A kötelessége magaslatán álló férfiú életrajzi adatait jegyzőkönyvünk egy lapján megörökíteni határozza.

5. szám. Az esperesnek azt az indítványát, hogy a Csökmő községhez tartozó czirkópusztai róm. kath. iskolába járó növendékek vallásoktatása ügyének rendezésével az egyházlátogató küldöttség bizassék meg,

egyházmegyei közgyűlés elfogadja.

6. szám. Az esperesnek azt az indítványát, hogy a módosítást igénylő tanácskozási ügyrend átdolgozását közgyűlésünk határozza el és az ügyrend átdolgozása végett bizottságot küldjön ki

közgyűlésünk magáévá teszi s a tanácskozási ügyrend átdolgozására bizottságot küld ki, a melybe megválasztja Sulyok István és Bary József gondnok elnökökön kívül Csák Máté, Hegyesi Márton tanácsbírákat, dr. Thury Kálmán ügyészt és dr. Hegyesi Pál világi jegyzőt.

7. szám. Veress István révi lelkész a bihar-diószei egyházba történt meghívása következtében egyházmegyéinkből eltávozván, egyházmegyei jegyzői tisztéről lemond.

Midőn közgyűlésünk Veress István lemondását tudomásul veszi, elismeréssel örökíti meg jegyzőkönyvében azokat az érdemeket, a melyeket az eltávozott lelkész úgy is mint missiói lelkész, úgy is mint egyházmegyéink buzgó jegyzője szerzett. A megüresedett egyházi jegyzői állás betöltése végett a szavazást elrendeli s a szavazatoknak az esperesi hivatalhoz beadása határidejéül július 1-ét tűzi ki, egyben megbizsa az elnökséget, hogy eredménytelen szavazás esetén a legtöbb szavazatot nyert egyének között az újabb szavazást rendelje el.

8. szám. Olvastatott az állandó számvizsgáló bizottság következő jelentése :

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Alólirott számvizsgáló bizottság az általunk meg-
ejtett évi rendes pénztárvizsgálatról a következőket van
szerencsénk jelenteni:

I. Sulyok István esperes előterjesztett számadását a
mely szerint

a bevétel: 15995 kor. 17 fill.

a kiadás: 15995 kor. 17 fill. volt, kellőleg
okmányoltnak találván, azt helyeslőleg tudomásul vettük
s a számapó esperes részére 1 kor. 68 fillér portó-
kiadásnak a közpénztárból leendő kiutalása mellett a
szokásos felmentvényt megadni javasoljuk.

II. Nádudvary Lajos lelkész-gyámoldai pénztárnok-
nak számadása:

Pénztári forgalom:

Bevétel	50657 kor. 58 fill.
Kiadás	35243 kor. 69 fill.
Készpénz maradvány	15413 kor. 89 fill.

Vagyon leltár:

Bekebelezéssel biztosított kötvé- nyekben elhelyezett tőke	113053 kor. 68 fill.
Pénztári maradvány	15413 kor. 89 fill.
Takarékpénztári betétként elhelye- zett alapítványok	10040 kor. — fill.
Összesen	138507 kor. 57 fill.
E pénztár állása 1906. febr. 1-én	138507 kor. 57 fill.
„ „ „ volt 1905. febr. 1-én	135839 kor. 48 fill.
Szaporodás	2668 kor. 09 fill.

III. Zsigmond Ferencz közigazgatási pénztárnok
számadása:

1. Pénztár összforgalom:

Bevétel	17893 kor. 93 fill.
Kiadás	17889 kor. 11 fill.
Maradvány	4 kor. 82 fill.

Vagyonteltár:

a) Bekebelezett kötvényekre elhelyezett tőke	7682 kor. — fill.
b) Takar. betétként elhelyezett tőke	5239 kor. 20 fill.
c) Pénztári maradvány	4 kor. 82 fill.
Összesen	12926 kor. 02 fill.
E pénztár állása 1906. márcz. 1-én	12926 kor. 02 fill.
" " " volt 1905. márcz. 1-én	12270 kor. 60 fill.
Szaporodás	655 kor. 42 fill.
2. <i>Tűzkár mentesítési pénztár:</i>	
Bevétel	839 kor. 72 fill.
Kiadás	54 kor. 82 fill.
Maradvány	784 kor. 92 fill.
A pénztár állása volt 1906. márcz. 1-én	784 kor. 90 fill.
" " " " 1905. " 1-én	733 kor. 93 fill.
Szaporodás	50 kor. 97 fill.
3. <i>Fugyivásárhelyi ref. iskola alap:</i>	
Bevétel	1298 kor. 90 fill.
Kiadás (1905. évi kamat)	50 kor. 42 fill.
Maradvány mint tőke	1248 kor. 48 fill.
4. <i>K.-N.-Révi missiói alap:</i>	
Bevétel	2050 kor. 92 fill.
Kiadás	79 kor. 48 fill.
Maradvány mint tőke	1971 kor. 44 fill.
5. <i>Zsákai lelkész jav. alap:</i>	
Bevétel	5035 kor. 02 fill.
Kiadás	194 kor. 92 fill.
Maradvány mint tőke	4840 kor. 10 fill.
6. <i>Nagytótfalui lelkész jav. alap:</i>	
Tőke 1905. márczius 1-én	11589 kor. 50 fill.
Kamat bevétel	468 kor. 10 fill.
Vagyon állag 1906. márcz. 1-én	12057 kor. 60 fill.
7. <i>Lessi lelkész jav. alap:</i>	
Bevétel	1872 kor. 70 fill.
Kiadás	72 kor. 70 fill.
Maradvány mint tőke	1800 kor. — fill.

8. *Radnóthy alap:*

Bevétel	156 kor. — fill.
Kiadás	6 kor. — fill.
Maradvány mint tőke	150 kor. — fill.

9. *Fráter-Sisáry alap:*

Bevétel	104 kor. — fill.
Kiadás	4 kor. — fill.
Maradvány mint tőke	100 kor. — fill.

10. *Egyházmegyei könyvtár alap:*

Bevétel	1682 kor. 03 fill.
Kiadás	1682 kor. 03 fill.
Az alap állása 1906. márcz. 1-én	1508 kor. 61 fill.
„ „ „ volt 1905. márcz. 1-én	1438 kor. 19 fill.
Szaporodás	70 kor. 42 fill.

11. *Szabó Károly alap:*

Tőke 1905. márcz. 1-én .	813 kor. 50 fill.
Kamat bevétel	32 kor. 70 fill.
Az alap vagyona 1906. márcz. 1-én	846 kor. 21 fill.

12. *Lelkész temetkezési pénztár:*

Bevétel	326 kor. 02 fill.
Kiadás	4 kor. 92 fill.
Maradvány mint vagyon	321 kor. 10 fill.

A lelkész gyámoldai és közigazgatási pénztárnokoknak számadásait rendben és kellően okmányoltaknak találván, részükre a felmentvény megadását javasoljuk.

Tisztelettel jelentjük továbbá, hogy a 16/1905. évi egyházmegyei határozat összes rendelkezései végrehajtottak, kivéve a pénztárak kötvényeinek telekkönyvi átvizsgálását. Ez utóbbira nézve az egyházmegyei ügyész külön jelentésében bővebben kiterjeszkedvén, részünkről csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy mi ehhez az előterjesztéshez hozzájárulunk.

Ide mellékelve az esperesnek a múlt év folyamán kiadott törlési engedélyeiről szóló kimutatását s az ügyésznek a beperesített adósokról szóló jelentését vagyunk kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1906. ápril 5-én

Sulyok István, esperes.
Szemes László.
Dr. Thury Kálmán,
Lévay Mihály.

Az egyházmegyei ügyész jelentése:

Nagytiszt. s tekint. egyházmegyei közgyűlés!

A 16—1905. sz. egyházmegyei határozat folytán az egyházmegyei pénztárak beperesített adósairól a következőket van szerencsém jelenteni:

I. A közigazgatási pénztár kötvényes adósai közül jelenleg egy sincs beperesítvé.

II. A lelkész gyámolda pénztárnak következő adósai ellen folyik a behajtási per:

1. Mester Istvánné h.-k.-kovácsii lakos 240 kor., 110 kor. és 110 kor. tőketartozása miatt pereltetett be. Adósnak ingatlana árverésen eladatott. A sorrendi tárgyalás is meg volt tartva. Egy-két hó alatt valószínűleg rendezve lesz ez az ügy.

2. Liszkai Sándor h.-k.-ujlaki lakos ellen 240 kor és 140 kor. tőkekövetelés behajtása iránt már az árverés is ki volt tűzve. Adós azonban az esedékes kamatokat és költségeket néhány korona hiányával lefizetvén az árverés a teljes rendezésig felfüggesztetett. Április vagy május hóban tartozásuk előre láthatólag rendezve lesznek.

3. Petes Mihályné esztári lakos 130 korona tartozás miatt pereltetik. Adós csak a múlt hóban lett elmarasztalva. Az eljárás ellene folyik.

4. Iván Mihályné bihari lakos 150 korona tartozás megfizetésére szintén a múlt hóban lett bíróilag kötelezve. Eljárás ellene folyamatban van.

Több per jelenleg folyamatban nincs.

A múlt évben elrendeltetvén a pénztári adósok

telekkönyveinek részletes átvizsgálása, nyilatkoznom kell, hogy eme utasításnak miért nem felelhettem meg.

A rendelkezésnek kétségtelenül czélszerűségi indoka volt, még pedig az, hogy a pénztári ellenőrzés ez által is hatályosabbá váljék. Magam részéről már a határozathozatal előtt is hangoztattam, hogy ha bár egy ilyen revisio a vagyon állag biztonsága szempontjából ugyan előnyös lehet, a vizsgálat tutajdonképen célja, t. i.: az ellenőrzés szempontjából azonban teljesen illuzórius intézkedés. Ha ugyanis a kifizetett kötvényes adósságok telekkönyvi törlése a kifizetés után megtörténnék, akkor a bekebelezések felülvizsgálása tényleges ellenőrzést jelentene abban a tekintetben, hogy a pénztárnok kifizetett, de általa visszatartott kötvényt, nem mutathatná fel fedezet gyanánt.

Mivel azonban a törlések igen gyakran hónapok, sőt évek múltán eszközöltetnek az illető adósok által, s másrésről az adósok a fizetés alkalmával a kötvényt követelik, s az ekként a pénztárban vissza nem maradhat, a telekkönyvek megvizsgálása ellenőrzést nem jelent.

A felülvizsgálatnak egyébként physikai nehézsége is van. Tudvalevő ugyanis, hogy a gyámolda pénztár adósai circa 500-an, a közpénztár adósai pedig circa 35-en vannak. E két pénztár adósainak lekötött ingatlanai egyremásra számítva 1000—1100 telekkönyvben vannak felvéve. Sőt miután időközben eladások folytán számos bejegyzések is történnek s az eredetileg egy telekkönyvben szereplő ingatlanok két vagy több telekkönyvben osztatnak meg, minden nagyítás nélkül lehet állítani, hogy a vizsgálat körülbelől 1200 telekkönyvre kellene hogy körülbelől kiterjedjen. Hogy ez minő munka s mennyi időt igényel: azt csak az tudja, a ki ilyen dolgokkal állandóan foglalkozik. Én azt hiszem, hogy az embernek legalább 3 óra terjedő teljes elfoglaltságát jelentené. Magam részéről ilyen dologra természetesen viszonyaimra tekintettel nem vállalkozhatom. De nehezen hiszem azt is, hogy ezt a munkát kinevezendő tiszteletbeli ügyészekkel végeztethessük el, mert hiszen épen azok a fiatalabb ügyvédek, akik ilyen teendőkkal megbizathatnának sokkal jobban igénybe vannak véve az

önfentartás gondjai által semhogy idejükből teljesen díjmentesen heteket áldozzanak fel egy felelősségteljes munkára.

Amennyiben azonban a határozat célja nem a pénztári kezelés ellenőrzése, hanem a kiadott pénzek mikénti elhelyezése és biztosítása volna, miután én csak az 1900. év óta gyakorlok befolyást a pénzek elhelyezésére s a régibb kölcsönök telekkönyvi bekebelezéseit nem ismerem, méltóztassék a különben is szabályt képező kölcsönözési elvet, hogy a kölcsön 10 évre adatik, s hogy a kölcsön 10 éven túl csak kivételesen hagyható meg, s hogy az adósok bár tapintatosan, de a törlesztésre mégis szorítandók, a pénztárnokoknak figyelmébe ajánlani, a mivel el lesz érve az, hogy a régibb s biztonságra nézve talán kétségesebb követelések lassanként befizettetnek.

Tisztelettel kérem tehát, hogy a telekkönyvek átvizsgálásáról ez időszert eltekinteni méltóztassék.

Nagyvárad, 1906. április 2.

Kiváló tisztelettel

Dr. Thury Kálmán,

egyh. ügyész.

A közgyűlés a számvizsgáló-bizottság véleményes javaslatát elfogadván, Sulyok István esperesnek, Nádudvary Lajos gyámpénztárnoknak, Zsigmond Ferencz közigazgatási pénztárnoknak a szokásos fenntartások mellett a múlt évi számadásokra nézve a felmentvényt megadja.

Az egyházmegyei ügyésznek a telekkönyvek megvizsgálására vonatkozó véleményére most érdemleges határozatot nem hoz, hanem megbizsa az egyházmegye elnökségét, hogy tájékozódást szerezzen a felől, hogy az egyházkerületnél miként fogatosítják a telekkönyvnek megvizsgálását; tapasztalatait azután terjeszse közgyűlésünk elé. Addig is az esperes keresse meg a kir. törvényszék elnökét, hogy ha-

táskörében intézkedni sziveskedjék, hogy a törlésekről kiadott végzések az esperesi hivatalnak is megküldessenek.

9. szám. Az országos lelkészi gyámintézet egyházmegyei bizottsága beterjeszti jelentését, hogy Sulyok István esperesnek az orsz. ref. lelk. özv. árv. gyámintézet 1905. évi járulékairól vezetett számadását megvizsgálta. Bevétel volt 1909 kor. 71 fill. a mit az esperes az orsz. lelk. gyámintézet javára a szabályszerű nyugták szerint teljesen elküldött.

A bizottság jelentése alapján a közgyűlés Sulyok István esperesnek a fölmentvényt megadja és a felmerült posta és vizsgálati költséget 8 kor. 24 fill.-ben a közpénztárból kiutalja.

10. szám. A közalapi bizottság jelenti, hogy Sulyok István esperesnek 1905. évi közalapi számadását megvizsgálta. Az esperes 3563 kor. 75 fillért mint bevételt küldött a múlt évben a közalap javára. Számadása tételről-tételre okmányoltnak találtatott.

A bizottság jelentése tudomásul vétetvén a közgyűlés Sulyok István esperesnek a felmentvényt megadja.

11. szám. A közalapi bizottság előterjeszti a bihari egyházmegyébe tartozó egyházaknak az 1906. évre megállapított járulékairól szóló kimutatást, a mely kimutatás végösszegében 32 kor. 60 fillérrel kevesebb a múlt évi ajánlatoknál. Az évi járulékoknak a következő összegekben megállapítását javasolja:

1. Ártánd	évi járuléka	57 kor. 20 fill.
2. B.-Szt.-Márton	" "	55 " 20 "
3. Bihar	" "	139 " — "
4. Biharpüspöki	" "	170 " — "
5. Bojt	" "	131 " 20 "
6. Bors	" "	71 " 90 "
7. Csatár	" "	62 " 80 "
8. Csökmő	" "	215 " 40 "
9. Darvas	" "	56 " 40 "
10. Élesd	" "	72 " 20 "
11. Fugyivásárhely	" "	27 " 60 "

12. Fugyi	évi járuléka . . .	27	kor.	80	fill.
13. Furta	" " . . .	136	"	40	"
14. H.-K.-Kovácsi	" " . . .	41	"	20	"
15. H.-K.-Pályi	" " . . .	50	"	80	"
16. H.-K.-Száldobágy	" " . . .	53	"	20	"
17. H.-K.-Ujlak	" " . . .	55	"	20	"
18. Kisszántó	" " . . .	41	"	60	"
19. Kisjenő	" " . . .	36	"	20	"
20. Kismarja	" " . . .	120	"	50	"
21. Less	" " . . .	9	"	20	"
22. Magyarkakucs	" " . . .	12	"	90	"
23. Mezőkeresztes	" " . . .	160	"	80	"
24. Mező-Telegd	" " . . .	88	"	40	"
25. Mező-Telki	" " . . .	30	"	—	"
26. Nagykereki	" " . . .	82	"	10	"
27. Nagyszántó	" " . . .	29	"	—	"
28. Nagyvárad	" " . . .	510	"	20	"
29. Nyüved	" " . . .	29	"	—	"
30. Örvénd	" " . . .	47	"	40	"
31. Paptamási	" " . . .	67	"	80	"
32. Pelbárhida	" " . . .	19	"	20	"
33. Pósalaka	" " . . .	17	"	40	"
34. Puszta-Told	" " . . .	75	"	—	"
35. Puszta-Ujlak	" " . . .	38	"	20	"
36. Rév	" " . . .	24	"	—	"
37. Siter	" " . . .	64	"	60	"
38. Szalárd	" " . . .	108	"	20	"
39. Szentjános	" " . . .	87	"	—	"
40. Zsáka	" " . . .	136	"	60	"
41. Jákó-Hodos	" " . . .	65	"	20	"
42. Váncsod	" " . . .	94	"	40	"

A közgyűlés az 1906. évi közalapi járulékokat a fent elsorolt összegekben megállapítja és a bizottság költségeinek fedezésére 18 kor. 50 fillért a közpénztárból kiutal.

12. szám. Olvastatott a tanító gyámoldai pénztárt megvizsgáló bizottság jelentése a mely szerint 1905-ben

bevétel volt 25810 kor. 18 fillér, kiadás 1408 kor. 48 fill., maradvány 24401 kor. 60 fillér.

Tudomásul szolgál.

13. szám. A nagyváradai ref. leány internátus igazgató bizottsága 1906. febr. 23-ról következő jegyzőkönyvi kivonatot terjeszti be:

„Olvastatik az intézettel kapcsolatos pénztáraknak Sulyok István esperes, volt pénztárnoktól való átvétele és Kiss Elek új pénztárnoknak leendő átadása tárgyában 1905. évi szept. hó 22-én felvett jegyzőkönyv, a mely szerint átadattak és átvétettek a következő pénzek, értékek és okmányok: *a házi pénztár* 1904/1905. évi maradványa 8327 korona, melyből 4 drb takarékpénztári könyvön el van helyezve 8106 kor. 50 fill., készpénzben van 220 kor. 52 fill. *A gyűjtő-pénztár* bevétele 10085 kor. 91 fill., kiadása 2007 kor. 22 fill., maradvány 8078 kor. 96 fill., a melyből 310 kor. 90 fill. készpénzben, 7767 kor. 79 fill. pedig takarékpénztári könyvekben van. Értékpapír 700 kor. értékű van. *A tanítónőképző pénztárnál* bevétel 30487 kor. 68 fill., kiadás 12823 kor. 68 fill., maradvány 17663 kor. 40 fill. A takarékpénztári betét 95 kor. 73 fill.-rel nagyobb, a mely összeg a a gyűjtő-pénztárt illeti s csak tévedésből tétetett ide. *Az alapítványi pénztárnál* a Ritoók alap 3997 kor. 74 fill., az Ullmann alap 1651 kor. 22 fill., a Tisza Kálmán alap 2484 kor. 10 fill. és a Nagy Imre alap 213 kor. 63 fill. Miskolczy Árpád és Kiss Elek átvevők a pénztárakat kifogástalan rendben találván Sulyok István volt pénztárnoknak a felmentvényt megadandónak véleményezik. Az új pénztárnoknak adattak még át a számadások lezárása után érkezett, tehát el nem naplózott értékek: a *nagyszalónai* egyházmegye által évi segélyül a tanítónőképző részére 1905/906-ra küldött 400 kor.; az *érmelléki* egyházmegye pénztárnoka által küldött 351 korona, a melyből 20 korona a gyűjtő-pénztárt illető kamat az 1905. évről, 100 kor. tőketörlesztés a fennálló ajánlatból és 231 kor. folyó évi kötelezett járuléka az egyházaktól és hivatalnokoktól a tanítónőképző javára. Végre a bihari tanítótestület 100 kor. adománya

a Ritoók alap növelésére. Mindezen itt elősorolt készpénzek, takarékbetétek és értékpapírok Sulyok István volt pénztárnok által Kiss Elek új pénztárnoknak átadattak, a melyeknek átvételét utóbbi jelen jegyzőkönyv aláírásával elismeri.

Ezzel kapcsolatban olvastatik Miskolczy Árpád számvizsgálónak 1906. febr. 15-én kelt s a pénztárnok által 1905. szeptember 22-től decz. 31-ig vezetett számadások számvevői felülvizsgálatáról szóló jelentése. E szerint: I. *a tanítónőképző* pénztáránál a fenti idő alatt bevétel 19967 kor. 65 fill., kiadás 5512 kor. 03 fill., maradvány: 14555 kor. 62 fill. II. *a gyűjtő* pénztárnál bevétel: 8378 kor. 18 fill., kiadás 805 kor. 53 fill., maradvány 7572 kor. 65 fill. III. *az alapítványi* pénztáraknál a *Ritoók*-alap bevétel: 4097 kor. 74 fill., kiadás nem volt. b) *Ullmann* alap, bevétel: 1651 kor. 22 fill., kiadás nem volt. c) *Nagy Imre* alap: tényleg átadatott a pénztárnoknak 217 kor. 88 fill., (az átadási jegyzőkönyvben tévesen: 213 kor. 63 fill.) ebből jutalom kiosztás céljából a házi pénztárba áthelyeztetett 10 kor., tehát a maradvány 207 kor. 88 fill. *Tisza Kálmán*-alap, bevétel: 2484 kor. 10 fill., kiadás nem volt. Számvevő megjegyzi jelentésében, hogy elnézés folytán 7 kor. 25 fill. nincs felvéve a számadásba, ez pótlólag bevételeztessék. Indítványozza, hogy mivel az 1905. évi kamat az alapok mindenikénél csak a következő 1906. évben lett felvéve és elnaplózva, ez a körülmény hangsúlyozandó, hogy a fenntartó egyházmegyék megérthessék az alapok látszólagos nem emelkedését; indítványozza továbbá, hogy miután a számadások szabályszerűen vannak okmányolva az értékek hiánytalanul megvannak, a számadások helyben hagyassanak s Kiss Elek pénztárnok részére a felmentvény a szokásos óvás fenntartásával megadassék.

Bizottság a pénztár átadását és a számvizsgálói jelentést tudomásul veszi és Sulyok István esperes volt pénztárnoknak és Kiss Elek jelenlegi pénztárnoknak a felmentvényt megadja azon megjegyzéssel, hogy számvevőnek jelentése során tett s a kezelésre vonatkozó megjegyzései figyel-

lembe veendő. E végzés jegyzőkönyvi kivonaton tudomásul vétel céljából tisztelettel megküldetik a bihari, érmelléki és nagyszalontai egyházmegyéknek.

A közgyűlés úgy Sulyok István volt, mint Kiss Elek ezidőszerinti pénztárnokoknak a fölmentvényt a szokásos óvások mellett köszönet nyilvánítással megadja és erről a nagyváradai ref. leányinternátus igazgató bizottságának elnökségét értesíti.

14. szám. Olvastatott az 1905. évi szeptember hó 17-én szabályszerűen megtörtént csatári lelkészválasztásról felvett jegyzőkönyv, mely szerint a gyülekezet 3 pályázó közül közfelkiáltással Szűcs László hódmezővásárhelyi segédlelkészt választotta meg lelkészéül.

A közgyűlés a választás eredményét tudomásul veszi, az új lelkészt az egyházmegye kebelében örömmel üdvözli s egyben felhívja úgy őt mint az egyházat a szokásos bekebelezési díjaknak a közpénztárba való befizetésére.

15. szám. A bihari egyház lelkésze beterjeszti jelentését arról, hogy az egyházban megüresedett leánytanítói állásra 1905. év október 29-én pályázat mellőzésével egyhangulag Biró Ilona tanítónő lett meghiva.

Az egyházmegyei közgyűlés az előirt eskü letétele után Biró Ilonát állásában megerősíti s az eskü letételéről szóló bizonyítványt kiadni rendeli s egyben felhívja úgy őt, mint az egyházat a szokásos bekebelezési díjnak a közpénztárba való befizetésére.

16. szám. A hegyközpályi lelkész jelenti, hogy az egyházban megüresedett kántortanítói állásra 1905. év okt. hó 1-én öt pályázó közül egyhangulag Szentpéter Gábor alsó-józsa okleveles tanító lett megválasztva s beterjeszti a debreczeni ev. ref. egyházmegye idevonatkozó szabályszerű elbocsátó levelét.

Az egyházmegyei közgyűlés Szentpéter Gábort állásában megerősíti, felhi-

ván úgy őt, mint a választó egyházat a szokásos bekebelezési díjaknak a közpénztárba való befizetésére.

17. szám. A pelbárthidai egyház lelkesze jelenti, hogy a lemondás folytán megüresedett kántor-tanítói állásra 1905. év szept. hó 17-én 3 pályázó közül egyhangulag Medgyesi Gyula volt gebei okleves tanító lett megválasztva.

Az egyházmegyei közgyűlés az előirt eskü letétele után Medgyesi Gyulát állásában megerősíti, az eskü letételéről szóló bizonyítványt számára kiadni rendeli s egyben felhívja úgy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjaknak a közpénztárba való befizetésére.

18. szám. A pósalakai egyház lelkesze jelenti, hogy a lemondás folytán megüresedett tanítói állásra 1905. év november hó 6-án 5 pályázó közül egyhangulag Kágyi József mártonfalvai tanító lett megválasztva, ki is az alsó szabolcs hajdu vidéki ev. ref. egyházmegye kötelekéből szabályszerűen elbocsátva lett.

Az egyházmegyei közgyűlés Kágyi Józsefet állásában megerősíti s egyben felhívja úgy őt, mint a választó egyházat a változási díjaknak a közpénztárba való befizetésére.

19. szám. A bojti egyházközség presbytériuma 40/1905. sz. a. a jóváhagyás és megerősítés végett beterjeszti a fitanítói díjlevelet, a melynek ujonnan való kiállítását az a körülmény tette szükségessé, hogy az állomás újabb keletű díjlevele sem az egyház, sem pedig a felettes egyházhatóságok irattárából előkerithető nem volt.

Az egyházmegye a bojti fitanítói díjlevelet egybevetve azt a régi díjlevéllel és az 1893. évi hatósági becslés alkalmával foganatosított értékléssel jóváhagyja és az elnökséget megbizza, hogy azt az egyházkerülethez megerősítés végett terjessze fel.

20. szám. A váncsodi egyháztanács 11/1906. és az

egyházközség 4/1906. sz. határozata, a mely szerint egyhangulag elhatározták egy harmadik tanítói állás szervezését és annak díjlevelét akként állapították meg, hogy a fizetés az egyház részéről 393 kor. 80 fill., illetve 400 kor. s az állami kiegészítéssel 800 kor. legyen.

Az egyházmegye az új tanítói állás szervezését és a megállapított díjlevelet jóváhagyja, és megbizsa az elnökséget, hogy ezen díjlevelet megerősítés végett az egyházkerülethez terjessze föl, az egyházközséget pedig fölhívja, hogy az állami segély kieszközlése végett a vármegyei tanfelügyelőhöz előterjesztést tegyen.

21. szám. A berettyószentmártoni egyháztanács 44—1905. és az egyházközség 3—1906. sz. határozata a mely szerint a most ideiglenesen betöltött kántortanítói állás díjlevelét akként változtatták meg, hogy a föld és a természetbeli szolgáltatásokat megváltották, úgy hogy az eddig 944 kor. 30 fillérre becsült javadalmasítás helyett ezentul összesen 1144 korona készpénzfizetést adnak.

Az egyházmegye a berettyószentmártoni kántortanítónak a szolgáltatások megváltásával megállapított új díjlevelét 5 év tartamára jóváhagyja és megbizsa az elnökséget, hogy ezt 3 egyenlő példányban kiállítatva, az egyházkerülethez megerősítés végett terjessze fel.

22. szám. Az egyházmegyei lelkészi értekezletnek a 237/1905. sz. egyházkerületi határozatban foglalt felhívás értelmében a paróchiális könyvtárra vonatkozó felterjesztésére közgyűlésünk kimondja, hogy

a) a paróchiális könyvtárak felállítását úgy tartja czélszerűnek, ha abban a szakkönyvek tudományos kiadásai mellett a nép vallásos érzületét növelő népies és egyházas irány is képviselve lesz, melyben népünk hitéletére nemesítőleg ható olvasmányokat nyerhet;

b) az egyházaknak a paróchiális könyv-

tárakhoz való évi járulékául kötelezett minimális 10 koronát annál inkább elfogadja, mert már 23/901. sz. határozatával utasította az egyházakat, hogy e célra évi költségvetéseikbe legalább is annyi összeget vegyenek fel a mennyi a magyar protestáns irodalmi társaságnak évi rendes tagdíja.

Ezen határozat az egyházkerületi könyvtár bizottsághoz felterjesztetik.

23. szám. A lelkész értekezlet felterjesztésére

közgyűlésünk kimondja, hogy a baptistává lett szülők azon hétévet betöltött gyermekeinek vallásos nevelését, a kiket szüleik meg nem kereszteltettek, — a ref. egyház elsőrendű kötelességének ismeri, tehát a lelkészek és a tanítók mindent elkövessenek, hogy az ilyen gyermekek válásunkban neveltessenek és mert az ilyen növendékeket jogilag egyházunkhoz tartozóknak tekinti, a szülőktől a rendes tandíjnál magasabb iskolai adózás követelését nem tartja helyesnek.

24. szám. Beterjesztvén az egyházmegyei közigazgatási pénztár költségelőirányzata az 1906—1907. évre, a mely szerint a bevétel 4454 korona 42 fill.-ben, a kiadás 4454 kor. 42 fill.-ben irányoztatott elő.

Közgyűlésünk a költségelőirányzatot jóváhagyja.

25. szám. A lelkészi értekezlet az egyházmegyei lelkész-gyámolda átdolgozott alapszabályait jóváhagyás végett beterjeszti.

A közgyűlés a lelkész-gyámolda átdolgozott alapszabályait jóváhagyja s rendeli, hogy az alapszabályok szövege teljes egészében e jegyzőkönyv függeléke gyanánt kinyomassék.

26. szám. A lelkészi értekezlet indítványára, közgyűlésünk

elhatározza, hogy az egyházlátogató

küldöttségek tagjai 4—4 korona, az iskolákat vizsgáló köri bizottságok tagjai az iskolalátogatás idején 2—2 korona, a tanügyi bizottság tagjai pedig tanügyi bizottsági gyűlés alkalmával 2—2 korona napi díjban részesíttessenek.

27. szám. A tanügyi bizottságban — Bethlendi Sándornak lemondása, Veres Istvánnak eltávoztása és Varga Pál halála folytán megüresedett és a már régebb idő óta betöltetlen helyekre.

Közgyűlésünk megválasztja Kiss Antal b.-szent-mártoni lelkészt a m.-keresztesi, Biró Ferenc örvéni lelkészt a körösvölgyi, Farkas Elek kismarjai tanítót a szalárdi, Sáfrány Lajos tanítóképző intézeti igazgatót a nagyváradi, Szemes József bojti jegyzőt a m.-keresztesi és Hollósi Gyula révi jegyzőt a körösvölgyi körbe s erről a megválasztottakat jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

28. szám. Olvastatott az egyházmegyei missiói bizottság jelentése, mely mellett a körösnagyrévi lelkész időszaki és 1905. évi általános jelentéseit mellékleteivel együtt bemutatja.

A közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi, az 1905. évi általános jelentést az egyházkerületre felterjeszti.

A Bucsán lakó egyházi tagok azon kérését, hogy részökre évenként egyszer urvacsora osztassék az újonnan választandó lelkész figyelmébe ajánlja.

29. szám. Olvastatott az egyházmegyei missiói bizottság jelentése, mely mellett a lessi missiói lelkész időszaki és 1905. évi általános jelentéseit mellékleteivel együtt beterjeszti.

A közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi, s az 1905. évi általános jelentést mellékleteivel együtt az egyházkerülethez felterjeszti.

30. szám. A missiói bizottság jelentése kapcsán olvastatnak a borsi, m.-kakucsi, m.-telegdi, szt.-jánosi, zsákai, váncsodi, ártándi, csatári, nagyváradi és fugyivásárhelyi lelkészek jelentései a szórványok gondozásáról.

A közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi, Össi és Iklód pusztákat Nagyváradhoz csatolja.

Egyidejűleg utasítja azokat a lelkészeket, kik ez alkalommal jelentést nem terjesztettek be, hogy kötelességöknek e részben jövőre mindenkor eleget tenni igyekezzenek. Az egyházakat pedig felhívja, hogy az egyházhoz beosztott szórványok meglátogatását bizonyos anyagi áldozat hozatalával is lehetővé tenni igyekezzenek.

31. szám. A 275/1905. sz. egyházkerületi határozat folytán tárgyalás alá vétetett a Tataros központtal felállítani szándékolt missiói lelkészség ügyében beterjesztett missiói bizottsági javaslat. Mellékelve a missiói körbe beosztott községek nemzetiségi és vallási állapotát feltüntető táblázat az 1900. évi népszámlálás adatai alapján, továbbá a missiói kör területrajza.

Tekintettel arra, hogy sem Tataros községben sem a közelfekvő községekben a lelkész elhelyezésére alkalmas hely nem található és így missiói központul más mint Tataros bányatelep, hol egyébként is hiveink legnagyobb számmal vannak — figyelembe nem jöhet, közgyűlésünk a bizottság előterjesztése alapján Tataros bányatelepet fogadja el központul. — Annál is inkább, mert az esperes erre nézve a szóban forgó helyen folytatott tárgyalása közbe bár határozott ígéretet nem nyert, mindazáltal remény van, hogy a bánya vezetőség a szükséges helyiséget rendelkezésre bocsátja, mert az állami iskola, a jövő tanévvel otthonába költözik s így a régi épület felszabadult. Épen ezért köz-

gyűlésünk megkeresi a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságot“ Budapesten hogy az ott felállítandó missió lelkészének díjtalan elhelyezéséről gondoskodni sziveskedjék.

A mi pedig a missiói lelkész évi fizetését illeti, közgyűlésünk ennek részben leendő fedezésére az egyházmegye kezelése alatt álló nagytótfalui 12057.60 korona alap 4 százalék kamatából (482.30) kor. évi 400 koronát felajánl. Az alap évi összes kamatát arra való tekintetből nem hozza javaslatba, hogy e többletet az alaptőke gyarapítására kívánja fordítani, azért pedig, hogy a missió erősödése folytán szükséges ingatlan szerzés és építkezés széljára minél tekintélyesebb összeg álljon rendelkezésre.

1000 korona évi állandó segélyt az országos közalaptól kér, 100 koronát a telepen lakó egyháztagek egyh. adójából a kik ez időszert is megadóztatva vannak az időnkénti azt megjelenő poklos-teleki ref. lelkész költségeinek megtérítésére. Így legalább a missió a kongruás lelkészi állás javadalmát biztosítaná.

A lelkészválasztás jogát egyházmegyénk megtartani óhajtja, mert közvetlenebb ismeretség alapján, alkalmas egyént inkább választhat. A választás azonban az egyetemes konvent hozzájárulása után lenne jogerős.

Az esperesnek és Kiss Elek tanácsbírónak Tatarosra való kiszállása költségeit közgyűlésünk a közpénztárból kiutalja.

32. szám. A mezőkeresztesi Jámbor Mihály-féle hagyaték átvételére és kezelési módjára javaslat tetele végett a 44—1905. sz. határozattal kiküldött bizottság beterieszti jelentését, a mely szerint javasolja, hogy az alapítványi ingatlan a mostani bérlőnél Farkas Siehnél hagyassék meg az 1915. évi márczius 31-éig 3260

kor. haszonbérért, a szerződés némi módosítása mellett; a birtok közvetlen felügyeletével és a véle járó jogok gyakorlásával a mezőkeresztesi egyháztanács illetve annak elnöksége bizassék meg és az egyházmegye részére csak a főfelügyeleti jog tartassék meg.

Miután ezen hagyaték egy Mezőkeresztesen felállítandó leánynevelő intézet céljaira fordítandó s miután az alapító levél elkészítve és kormányhatóságilag jóváhagyva még nem lett — megbizsa az egyházmegye a most kiküldött bizottságot illetve ügyészét, hogy az alapító levelet annak figyelembevételével, hogy a végrendelező szándéka szerint az egyházmegyét nemcsak felügyeleti, hanem közvetlen rendelkezési jog illeti meg, valamint a mostani haszonbérrel megkötendő új szerződést is készítse el, és ezeket a legközelebbi közgyűlésre mutassa be.

Miről értesítettik :

1. az egyházmegye elnöksége	} Helyben.
2. Hegyesi Márton tanácsbíró	
3. Dr. Thury Kálmán t. ügyész	
4. Lévy Mihály tanácsbíró N.-Kereki.	
5. az egyházközség elnöksége M.-Keresztes.	

33. szám. A nagyvárad ev. ref. tanítónőképző intézet igazgató bizottsága 1905. évi nov. 7-iki 4. sz. határozatával átír, hogy az internatusi albizottságba 3 nőtagot, az ujonnan szervezendő igazgató tanácsba pedig 3 férfi tagot válasszon meg az egyházmegye.

Az egyházmegye az igazgató tanácsba megválasztja Sulyok István esperest, Bary József gondnokot és Szigethy Elek mezőkeresztesi lelkészt, az internatusi albizottságba pedig Nadányi Jenőné, Füredy Lászlóné és Nadányi Károlyné urnőket.

Miről nevezettek jegyzőkönyvi kivonaton értesítettnek.

34. szám. A debreczeni ev. ref. főgymnásium igazgatósága 403/906. sz. a. határozat hozatala végett meg-

küldi a Pap-Szántó-féle két 100—100 kor.-ás alapítványra Lévay Gyula és Szokolay István tanulók által benyújtott folyamodványt.

Egyidejűleg előterjesztetik a debreczeni ev. ref. tanítóképző intézet igazgatóságának 175/906. sz. átíratát, a melylyel megküldi Kósa Vincze tan. kép. tanulónak ugyanezen alapítványvi helyre benyújtott pályázati kérvényét.

Az egyházmegye ezen két alapítványi helyre Lévay Gyula gymn. VIII. osztályu és Kósa Vincze 4 éves. tan. képezdei tanulókat ajánlja, illetve felveszi a f. tanévre.

Egyidejűleg megbizza az elnökséget, hogy az alapító levél másolatát szerezzék be és a bekövetkező üresedéseket az érdekelt lelkészeinknek azzal adja tudomásukra, hogy folyamodványaikat ideje korán nyujtsák be.

Miről értesítettik:

1. az egyházmegye elnöksége Helyben.
2. az ev. ref. főgymnázium igazgatósága Debreczen.
3. az ev. ref. tan. kép. intézet igazgatósága Debreczen.

35. szám. A mezőkeresztesi lelkész beterjeszti Költő Gyula mezőkeresztesi tanítónak a m.-keresztesi egyháztanács 13/1906. sz. azon határozata ellen benyújtott felebbezését, a mely szerint az egyháztanács a nevezett tanítónak azt az eljárását, hogy a lakása előtt levő akáczfákat kivágatta, jogtalannak mondotta ki, mivel azok a fák az egyház tulajdonának tekintendők.

Az egyházmegye közgyűlése a felebbezésnek helyt ad és a m.-keresztesi egyháztanács 13/1906. sz. határozatát megsemmisíti, mert a kivágott fák az utcán, tehát köztéren állottak és így azoknak kivágását az egyháztanács jogosan nem kifogásolhatja.

36. szám. Olvastatott az ártándi egyházközség elnökségének kérvénye, melyben előadván, hogy az ártándi

határban Steiner József és neje által eladóvá tett 109. h. 326/1600 o. tagbirtokot, az egyház 90000 kor. vételáron megvette, kéri a feltételesen megkötött adásvételi szerződés jóváhagyását s végleges jóváhagyás végett annak az egyházkerületi közgyűléshez való felterjesztését.

Zsigmond Ferencz és Keresztesy Károly lelkészeknek a jóváhagyás megadását, az előadónak a jóváhagyás feltétlen megtagadását az egyházmegyei ügyésznek a kérdés érdemleges elintézését indítványozó felszólalásai után — Hegyesi Márton tanácsbírónak szótöbbséggel elfogadott javaslatára

az egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy egyrészt a vételár magassága és a tervbevetett kölcsön súlyos feltételei miatt, de másrészt azon indokból is, mert az alapok felhasználását nem engedheti meg és mert végül a jövedelmezőség iránt szavatoló egyháztagok közös nyilatkozata az egyház érdekeit, kellőképen nem elégíti ki, a beterjesztett szerződést jóvá nem hagyja s azt mellékleteivel együtt az egyháznak azon figyelmeztetés mellett rendeli visszaadni, hogy a mennyiben valamelyik budapesti pénzintézet kedvezőbb kölcsönével lenne a vásárlás foganatosítható, ez esetben a jövedelmezőségért szavatoló egyháztagok vállaljanak egyetemleges kötelezettséget s oly nyilatkozatot állítsanak ki, melynek alapján a kötelezettség az illetők földbirtokai s házai értékével telekönnyvileg is biztosítható lesz.

Erről az egyház értesítendő.

37. szám. A biharpüspökii lelkész jóváhagyás végett beterjeszti az egyháztanácsnak 13/906. sz. határozatát a melylyel kimondotta, hogy az egyházközség iskolájába járó nem ev. ref. vallású tanulók a készpénzben megállapított tandíjon kívül még 17 kor. 18 fillért tartoznak fizetni.

A biharpüspökii egyháztanács 13/1906.

sz. a. kelt határozatát az egyházmegye közgyűlése tudomásul veszi.

Miről értesítetik:

az egyházközség elnöksége B-Püspöki.

38. szám. A csökmői egyháztanács 4/906. és az egyházközség 12/9/ 6. sz. határozata, a melylyel elhatározták, hogy két új iskolai épületet építenek, a régit átalakítják és ennek költségeire, valamint a már régebben fölvelt 4500 koronás kölcsön kifizetésére 50 évi 25,000 koronát törlesztéses kölcsönt vesznek fel.

Miután szabályszerű és alkalmas terv, még nem lett beterjesztve, mert a 60 kor. ért meg vett sápi iskola tervrajza ilyennek nem tekinthető, mivel az, hogy a csökmői talajnak és az ottani környezetnek megfelelő-e, szakértőileg megállapítva nem lett, miután ennél fogva a költségvetés sem tekinthető reálisnak és mert a felveendő törlesztéses kölcsön módozatai még nincsenek beterjesztve, továbbá törlesztés is csak 10 évre van biztosítva: ennél fogva a beterjesztett határozatot csak feltételesen hagyja jóvá a közgyűlés.

Elrendeli ugyanis, hogy a tervrajz és költségvetés szakértőileg felülvizsgáltassék és amennyiben a szakértőileg megállapított és helyben hagyott terv költségvetése a most beterjesztett terv költségeit felül nem múlja, meghatalmazza az elnökséget hogy azt az egyházmegye képviselőjében jóváhagyja, de csak azon további feltétel mellett, ha a csökmői egyháztanács és egyházközség már most határozatilag kimondja, hogy a törlesztési részletek kifizetésére az egyház rendelkezése alatt álló különböző alapokból kölcsönvett összegeket visszafizeti és hogy 10 év múlva ha a kölcsön törlesztésének fedezetéül kimutatott évi 500 korona bevételtől az egyház bármi okból elesnék, a törlesztésre szükséges összeg

pótadóval fog fedeztetni. Elrendeli végül, hogyha a terv, költségvetés és a kölcsön felvétele, az elnökség által jóváhagyható lenne, az megerősítés végett az egyházkerülethez fölterjesztessék.

Miről értesítettik:

1. az egyházmegye elnöksége, az iratokkal Helyben.
2. az egyházközség elnöksége Csökmő.

39. szám. Az élesdi lelkész az egyházmegye 110/905. sz. határozatát oda kéri módosítani, hogy a templom építésre előirányzott költség elegendő nem lévén 16 ezer helyett 18 ezer korona kölcsön felvétele engedélyeztessék.

Az egyházmegye engedélyt ad arra, hogy az élesdi egyházközség templom-építésre 18000 kor. kölcsönt vehessen fel.

40. szám. A furtai egyháztanács 26/905. és az egyházközség 1905. szeptember 17-iki 3. sz. határozata, a mely szerint a „Berettyó vízszabályozó és ármentesítő társulat”-tal azt az egyességet kötötték, hogy a társulat által elfoglalt és kártalanítandó 675 □-öl területért cserében elfogadnak egy a csatorna mellett elterülő 900 □-öl nagyságu területet.

A beterjesztett egyességet és vázrajzot az egyházmegye elfogadja és jóváhagyó záradékkal ellátni rendeli s egyt en az egyházkerületi közgyűléshez hozzájárulás végett felterjeszti.

Miről értesítettik:

1. az egyházmegye elnöksége az iratokkal Helyben.
2. a „Berettyó vízszabályozó és ármentesítő társulat” Helyben.
3. az egyházközség elnöksége Furta.

41. szám. Olvastatott a fugyii egyház kérvénye, melyben az egyházmegye utólagos jóváhagyását kéri ahhoz, hogy a lelkészlak melléképületének felépítési költségeire 500 koronát az iskolatelek árából kölcsön vett. Egyben jelenti, az egyház lelkésze, hogy a kölcsön vett

500 koronából 300 korona az alapnak már vissza is fizettetett.

Az egyházmegyei közgyűlés a fugyii egyház idevonatkozó jelentését jóváhagyólag veszi tudomásul.

42. szám. Olvasatott a hegyköz-kovácsii egyháztanács jelentése, melyben engedélyt kér ahhoz, hogy a h.-k.-kovácsii 51. számú betétben 951. h. r. sz. a. felvett ingatlanát azon indokból, mert az útfélen s magánosan eső ezen ingatlanának szőlőtermését járókelőktől megőrizni nem lehet s így az hasznát sem hoz, eladhassa, s beküldi egyben a nyilvános árverés sikertelensége után Császár Gyula ottani lakossal 1000 korona eladási ár mellett megkötött adás-vevési szerződést s kéri hogy a vételár az egyház adósságának törlesztésére legyen fordítható.

Az egyházmegyei közgyűlés a h.-k.-kovácsii ingatlanak 1000 koronáért való eladását engedélyezi, azt azonban, hogy a vételár adósság törlesztésére fordíttassék, nem engedi meg, hanem kiköti, hogy az 1000 korona a vevő által készpénzben és azonnal lefizetessék és az egyháztanács által gyümölcsözőleg kezeltessek.

43. szám. Olvasatott a kismarjai egyház kérvénye, melyben a torony és templom körül teljesítendő többféle munka fedezésére 2000 korona kölcsön felvételének, a kölcsön törlesztésére 5 éven át 5% egyházi pótdó kivetésének, továbbá a már meglevő torony-alap évi jövedelme felhasználásának engedélyezését kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés a 2000 korona kölcsön felvételét, annak törlesztése céljából 5 éven át 5 százalék egyházi pótdó kivetését, továbbá a meglevő toronyalap jövedelmének e célbóli felhasználását engedélyezi.

Ez a határozat megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztendő.

44. szám. Olvasatott a paptamásii egyház lelkesének kérvénye, a melyben a jóváhagyott paplak terv

fog
Al
ár
az
tel
fel

és
jó

c

foganatosítása céljából nyilvános árlejtés alapján Uhlrik Albert bihar-diószei vállalkozóval 6049 korona építési ár mellett megkötött vállalati egyezség jóváhagyását s az építési költségek fedezésére a kisbirtokosok földhitelezésétől 20 éves lejáratu 6000 koronás kölcsön felvételének engedélyezését kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés a paptamásii paplak építésére vonatkozólag megkötött vállalati egyezséget jóváhagyja s az egyház rendes bevételeiből 20 év alatt törlesztendő 6000 koronás kölcsön felvételére s e célból az egyház ingatlanainak telekkönyvi lekötésére az engedélyt megadja.

Ez a határozat megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztendő.

45. szám. A pusztajuhász egyház az iskola építésre és a templom javításra felvett 2500 koronás váltó kölcsön jóváhagyását kéri.

Miután az egyház az iskola építkezést még a múlt év július havában megkezdte és tudta azt is, hogy az mennyibe fog kerülni, sőt a kölcsönt is fölvette a nélkül, hogy az 1905. évi szeptemberi közgyűléshez ez irányban jelentést tett volna: a kölcsön felvételének jóváhagyását az egyházmegye közgyűlése ez alkalommal megtagadja, az ez ügyben az egyházközség részéről elkövetett szabálytalanságok miatt az egyháztanács ellen a vizsgálatot elrendeli, annak foganatosításával a canónica visitatiót bizza meg és határozatát ezen vizsgálat eredményétől teszi függővé.

Miről értesítetik:

1. az egyházmegye elnöksége az iratokkal Helyben.
2. az egyházközség elnöksége Pa-Ujlak.

46. szám. A jákó-hodosi egyház a községi iskolai célokra eddig átengedett ingatlanainak a felállítani remélt

állami iskola részére való átengedésének előleges jóváhagyását kéri.

A még kellőleg elő nem készített ügyben az egyházmegye közgyűlése az intézkedést mellőzi.

Miről értesítetik:

1. az egyházmegye elnöksége az iratokkal Helyben.

2. az egyházközség elnöksége Jákó-Hodos.

47. szám. A váncsodi ref. egyház beterjeszti a harmadik iskola épületének átalakításáról szóló építési szerződést.

A szerződést a közgyűlés jóváhagyja.

48. szám. A váncsodi egyház kérelmezi, hogy a mennyiben a templomának tetőzete igen megromlott, engedjék meg neki, hogy tetőzet kijavításának fedezésére úgy a 335 kor. 33 fillérnyi Hodossy temető alapot, mint a 377 kor. 71 fillérnyi harang alapot is felhasználhassa s kötelezettséget vállal ez alapoknak 5—6 év alatt $4\frac{1}{2}\%$ -os kamatjaival leendő visszafizetésére.

A közgyűlés a szükséges építkezést engedélyezi és arra is megadja az engedélyt, hogy a nevezett alapok felhasználhassanak, de kötelezi az egyházat, hogy az alapokból felvett pénzekről adós-levelet állítson ki s az egyházmegyei látogató küldöttségnek évenként jelentést tegyen, hogy a felhasznált alapokat, mily mérvben térítette vissza.

49. szám. Szemes László szentjánosi lelkész — halála esetére — könyvtárát részben a szentjánosi paróchiális könyvtár, részben az egyházmegyei könyvtár számára felajánlja, amannak 366 drbot 784 kor. 90 fillér értékben, emennek 31 drbot 108 kor. 70 fillér értékben.

A közgyűlés a nemeslelkű adakozónak értékes adományáért köszönetet mond, a könyvtár tartalmára vonatkozó jegyzéknek másolati példányát a szentjánosi lelkész hivatalnál, az eredetét pedig az egyházmegye levéltárába elhelyezni rendeli;

az esperest pedig megbizza, hogy az adományozott könyvtár állagának fenntartásáról az évenkénti egyházlátogatások alkalmával meggyőződést szerezzen.

50. szám. Szemes László egyházmegyei tanácsbíró indítványára

egyházmegyei közgyűlésünk kimondja, hogy

1. az iskola fenntartó egyházak leánytanítói állásaik megüresedése esetén lehetőleg nőtanítókat alkalmazni igyekezzenek;

2. hasonló határozat hozatalára a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést is felkéri.

51. szám. A gyámpénztárnok és ügyész a 107/905. sz. egyházmegyei végzésre beterjesztik véleményüket, hogy Putnoki Lajos h.-k.-kovácsii lakosnak 9 kor. 60 fillér kamat visszatéríttessék.

A közgyűlés a 9 kor. 60 fillérnek visszatérítését elrendeli és erről a gyámpénztárnokot és Putnoki Lajost értesíti.

52. szám. Molnár Sándor ártándi lakos megfelebbezi az ártándi presbytériumnak azt a határozatát, hogy őt a presbyterségtől — jóllehet szemei gyöngesége miatt hivatalt nem viselhet — föl nem mentette.

A közgyűlés az ártándi egyháztanács határozatát megváltoztatja és Molnár Sándort — tekintettel szemeinek gyöngeségére — a presbyteri tiszttől felmenti.

Hitelesítjük :

Bary József,

egyházmegyei gondnok

Kiss Elek.

Hegyesi Márton.

JEGYZŐKÖNYV

felvételre Nagyváradon 1906. április 19-én a körös-nagyrévi missziói lelkész megválasztásáról.

Jelen voltak: Sulyok István esperes, Bary József gondnok elnöklete mellett Szemes László, Nádudvari Lajos, Csák Máté, Léway Mihály lelkészi, — Hegyesi Márton, Kiss Elek, Miskolczy Árpád világi tanácsbírók; Juhász János, Hollósy Gyula, H. Géczi Mihály, Péter István, Juhász Ferencz, Gulácsy Endre révi presbyterek; Méray Ferencz, Szegedi István, Seres Ferencz, G. Géczi Ferencz, Hasas János, Halász Sándor révi egyháztagek mint választó küldöttek. Jegyző: Csernák Béla.

Az elnöklő esperes előterjeszti, hogy Veress István volt révi lelkész eltávazása alkalmából a révi missziói lelkészség betöltésére a szükséges törvényszerű intézkedéseket megtette. A kitűzött határidőig a lelkészi állásra 6 pályázó jelentkezett u. m.: Nagy Lajos sonkolyosi, Vásárhelyi Zsigmond szamos-ujlaki, Makai Elek fenesi rendes és Bodor Pál bihardiószegi, Varga Gedeon nagyváradi, Kovács László hódmezővásárhelyi segédlelkészek, a kik a betöltendő állásra mindannyian minősítettek. A pályázók közül azonban ketten u. m.: Makai Elek és Varga Gedeon pályázatukat visszavonták.

A mennyiben a révi missziói lelkészi állás betöltése az egyházkerületnek 69/1893. sz. határozata értelmében ennek a bizottságnak joga, a mely bizottság egyfelől a bihari egyházmegye elnökeiből, s tanácsbíráiból, másfelől a révi egyháztanács hat és a révi egyháztagek hat küldöttjéből áll: az elnök megállapítja, hogy a bizottság szabályszerűen egybehivatott, s jelen van és a választást elrendeli.

A titkos szavazás megejtése alatt beadatott 18 tör-

vényes szavazat, a melyből Bodor Pál volt bihardiószei segédlelkészre tizenhat (16), Kovács László hódmezővásárhelyi segédlelkészre kettő (2) szavazat esett.

E szerint az elnökség Bodor Pál segédlelkészt megválasztott révi missziói lelkésznek jelenti ki és a választás jogerőre emelkedése után az egyházmegye elnöksége útján részére a meghívó levél kiadatik.

Hitelesítjük :

Bary József,

egyházmegyei gondnok

Kiss Elek.

Hegyesi Márton.

JEGYZŐKÖNYV

a bihari ref. egyházmegye fegyelmi bíróságának 1906. évi április hó 19-én Nagyváradon tartott üléséről.

I.

Tárgyalásra kintüzetett Munkácsi Sándor h.-k.-pályii egyháztagnak a h.-k.-pályii egyháztanács mint egyház-községi fegyelmi bíróság által 1905. évi május hó 28-án hozott ítélete ellen bejelentett felebbezése.

A bíróság Sulyok István esperes, Bary József gondnok elnöklete alatt Szemes László, Nádudvari Lajos, Csák Máté, Lévai Mihály, Kiss Elek, Miskolczy Árpád egyházmegyei tanácsbírókból alakul meg. Hegyesi Márton tanácsbíró érdekeltségét bejelentvén, visszavonul.

Előadó: Kiss Elek.

Jegyző: Csernák Béla.

Mindenekelőtt megállapítja a bíróság, hogy a felek szabályszerűen beidézettek, de a felebbező nem jelent meg.

Ezután előadó ismerteti az ügyet: Munkácsi Sándor 1904. évi január 17-én néh. ifj. Dull Mihály helyére presbyterré választatott 9 évre. A h.-k.-pályii egyháztanács mint első foku fegyelmi bíróság 1905. május 28-án hozott ítéletében őt a presbyterségtől megfosztotta. Ez ítélet ellen Munkácsi Sándor annak kihirdetése alkalmával felebbezést jelentett be szóbelileg, de a lelkész, mivel a felebbezés írásban be nem nyújtatott, azt nem terjesztette föl. A dologról az egyházmegyei elnökség tudomást szerezvén, intézkedett, hogy Munkácsi Sándor felebbezése az egyházmegyei fegyelmi bíróság elé terjesztessék.

A bíróság tanácskozásra visszavonult, s meghozta és az elnök kihirdette a következő

í t é l e t e t :

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság a h.-k.-pályii egyháztanácsnak mint első foku fegyelmi bíróságnak 1905. évi május hó 28-án hozott ítéletét, a melylyel Munkácsi Sándor presbytert az egyh. törv. 301. §-nak 3. és 9. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek mondotta ki és az egyh. törv. 302. §-ának d) pontja alapján presbyteri állásától elmozdította, azzal a hozzáadással, hogy a nevezett egyháztag az 1904. évi január 17-től számítandó 9 évig presbyterre nem választható, helybenhagyja.

I n d o k o k :

A megállapított, s a felebbező által meg nem támadott tényállás szerint Munkácsi Sándor jogerős birói ítélettel fogházbüntetésre ítéltetett, s miután a vonatkozó bírósági ügyiratokból kitünőleg azt a cselekményt, mely a bíróság által könnyű testi sértés vétségének minősített, Munkácsi Sándor korcsmai dulakodás közben és ittas állapotban követte el, az első foku bíróság helyesen minősítette a cselekményt az egyh. törv. 301. §. 3. és 9. pontjaiba ütközőnek, s más részről helyesen alkalmazta büntetésül a hivataltól való megfosztást is, mert az egyh. törv. 23. §-a szerint csak a tisztességes életet élők viselhetnek presbyterséget, már pedig ilyeneknek nem lehet tekinteni azokat az egyháztagokat, a kik nyilvános helyen botrányt okozó magatartást tanusítanak.

Munkácsi Sándor presbyteri tisztre 9 évi időre levén megválasztva, a hivatalvesztés kimondásának következményeként az is megállapítandó volt, hogy ily időtartamig presbyterre nem lesz megválasztható.

Ez az ítélet az egyh. törv. 393. §-a értelmében jogerős.

II.

Tárgyalásra kitűzetett Sziki Ádám f.-vásárhelyi lelkész, s a f.-vásárhelyi presbytérium fegyelmi ügye.

A bíróság Sulyok István esperes és Bary József

gondnok elnöklete alatt, Csák Máté, Szemes László, Lévai Mihály, Kiss Elek, Hegyesi Márton tanácsbírókból alakult meg. Nádudvary Lajos és Miskolczi Árpád tanácsbírák, a kik a vizsgálatot teljesítették, eltávoznak.

Előadó: Szemes László.

Jegyző: Csernák Béla.

Mindennek előtt megállapítja a bíróság, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek.

Jelen van: Sziki Ádám lelkész és a presbyterium képviselőjében Pokoly Kálmán, a ki megbízó levelét bemutatja.

Az előadó ismerteti az ügyet:

Az egyházmegye 94—905. sz. határozatával a fugyivásárhelyi lelkész és presbyterium ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el, a miatt, hogy az 51/903. sz. egyházmegyei végzés alapján esperesileg jóváhagyott építkezési terven és költségvetésen változtatásokat tettek az egyházmegye előzetes jóváhagyása nélkül. Sőt eljárásukról az esperesi hivatal sürgetésére sem tettek jelentést még utólagosan sem. Az 1906. febr. 26-án megtartott fegyelmi vizsgálat alkalmával úgy a lelkész, mint a presbyterium tagjai elismerik hibáikat, s magukat a törvények, szabályok nem tudásával mentik.

A felek felszólalni nem kívántak.

A bíróság tanácskozássra vonult vissza, s meghozta és az elnök kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A bihari egyházmegye fegyelmi bírósága Sziki Ádám fugyivásárhelyi lelkészt és a fugyivásárselyi presbyterium tagjait az egyházi törvények 301. §-ának 1-ső pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek találja, őket az egyházi törvények 303. §-nak a) pontja alapján intésre itéli, s arra kötelezi, hogy a felmerült 13 korona 20 fillér vizsgálati költséget az ítélet jogerőre emelkedése után 15 nap alatt egyetemlegesen megfizessék.

I n d o k o k :

A vizsgálat és tárgyalás adatai s vádlottaknak beismerése alapján a bíróság a következő tényállást állapítja meg:

A fugyivásárhelyi ref. egyház rozzant iskoláját ujonnan építtetni szándékozván, az egyházmegyei közgyűlés 1903. évi március 25-én 51. sz. határozatával az építkezést elvileg megengedte, s felhatalmazta az esperest, hogy az egyháztanács által bemutatandó szabályszerű költségvetés és terv alapján ezeknek szakértői felülvizsgálata után az építkezési engedélyt az iskolaalap kamatánál nem nagyobb összeg erejéig kiadhassa.

Az 1903. évi április 29-én bemutatott terv és költségvetés alapján az esperesi engedély ily értelemben ki is adatott, de az egyháztanács ezektől eltérve az építkezést a terv megváltoztatásával magasabb összegű költséggel foganatosította, s az 1904. évi március 27-én megkötött vállalati szerződést a változtatások jóváhagyása végett az egyházmegye elnökségéhez be nem mutatta, holott az egyházmegyei közgyűlés 1903. évi október 15-én 64. szám alatt kelt határozatával utasította az egyháztanácsot, hogyha a bemutatott terven esetleges változtatások tételnének, azokat az elnökséghez bejelenteni tartsa kötelességének, továbbá ugyancsak 1903. évi október 15-én 76. szám alatt kelt határozatában fegyelmi eljárás terhe alatt kötelezte az egyházakat és lelkészeket, hogy az építkezés körül a szabályos formásokat megtartsák, sürgős esetekben pedig az elnökség beleegyezését kikérni el ne mulasszák.

Megállapítható még az is, hogy az esperes az építkezési terv és költségvetés megváltoztatásáról értesülvén a lelkész útján, 1904. évi április 7-ike előtt figyelmeztette az egyháztanácsot kötelességére, s bár az 1904. év április 14-én tartott egyházmegyei közgyűléshez kellő időben bemutatható volt, a lelkész és egyháztanács ezt is elmulasztották.

Végül megállapítást nyert, hogy a tervnek és költségvetésnek megváltoztatása az építkezés költségeit 2—3 száz koronával növelte, de a változtatás az egy-

házközségnek minden tekintetben előnyére vált és a felmerült többletkiadás is megfelelő fedezetet nyert.

Ily tényállás mellett határozottan megállapítható lévén, hogy a lelkész és egyháztanács a terv és költségvetés megváltoztatásával, s a változtatás bejelentésének mellőzésével olyan cselekményt, illetve mulasztást követtek el, mely egyházmegyei rendelettel kifejezetten fegyelmi büntetés terhe alatt eltiltatott, őket az egyházi törvények 301. §-ának 1-ső pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek kellett kimondani.

A törvények és rendeletek nem tudása a vétkeség kérdésének megállapításánál nem vehető figyelembe, de a jelen esetben ezzel már azért sem védekezhetnek a vádlottak, mert a fentebbi tényállás szerint kötelességük teljesítésére különösen figyelmeztetve is lettek, s mulasztásukat a figyelmeztetés után sem pótolták.

A büntetés kiszabásánál enyhítő körülményül szolgált, hogy a vádlottak mulasztásából az egyházra nézve hátrány nem származott, sőt a jóváhagyás nélkül történt építkezés az egyháznak úgy anyagilag, mint egyéb tekintetben is előnyére vált.

Ezért a vádlottakal az egyházi törvények 302. §-ában megállapított büntetések legenyhébbike alkalmaztatott.

Az eljárás körül felmerült költségeknek egyetemleges megfizetésére a vádlottak vétkességük következményeként köteleztettek.

Az ítéletben a jelenlevő felek közül Sziki Ádám lelkész megnyugszik: a presbyterium képviseletében jelenlevő Pokoly Kálmán megbízói nevében felebbezést jelent be, de csupán az ítéletnek azon rendelkezése ellen, mely szerint a presbyterium tagjai az eljárási költségeknek a megfizetésére köteleztettek.

III.

Tárgyalásra kitűzetik Rád László örvéni tanító fegyelmi ügye.

A bíróság Sulyok István esperes, Bary József gondnok elnöklete alatt Szemes László, Nádudvari Lajos,

Csák Máté, Kiss Elek, Miskolczy Arpád tanácsbírókból alakult meg. Lévai Mihály és Hegyesi Márton tanácsbírók, a kik a vizsgálatot teljesítették, eltávoztak. Előadó: Nádudvari Lajos. Jegyző: Csernák Béla.

A bíróság, a mennyiben a panaszt emelő örvéni egyháztanács nevében Biró Ferencz lelkész a vádat írásban visszavonta, következőleg

v é g z e t t :

Az egyházmegye fegyelmi bírósága felhívja az örvéni egyháztanácsot, hogy szabályszerű határozatban nyilatkozzék, vajjon hozzájárul-e a lelkész által benyújtott visszavonó nyilatkozathoz.

Hitelesítjük :

Bary József,

egyházmegyei gondnok.

Kiss Elek.

Hegyesi Márton.

VARGA PÁL

1847—1906.

Tanítói karának egyik, élte fogytaig munkás, lelkiismeretes buzgósággal működő derék tagját vesztette el egyházmegyénk 1906. márcz. 26-án Varga Pál paptamási-i org. fitanító halálával, kinek koporsója felett nemcsak a bánkodó özvegy siró bánata, nemcsak a jó gyermekek, unokák zokogó fájfalma, nemcsak a nagyszámu kiterjedt rokonság résztvevő és vigasztaló gyásza borrongott, hanem ott gyászolt a jóbarátok, tisztelők tekintélyes száma, a paptamási-i egyházközség gyülekezete és a bihari egyházmegye is.

Varga Pál 1847.^{*} ápril 4-én^{*} a biharmegyei Bojt községben született, hol atyja közbecsülésben élő lelkész volt, ki fiát is a papi pályára szánta. Az itteni elemi iskola elvégzése után a debreczeni ref. főgimnázium tanulója lett s mint ilyen 8 osztályt végzett. Gimnáziumi tanuló korában iskolai dolgainak pontos teljesítése mellett főképen a zene iránt való kedv és kiváló fogékonyság jellemezte annyira, hogy hasonló hajlamu iskolatársaival együtt diák zenekart is szervezett, melynek éltető lelke ő volt. A zene iránt táplált hajlama élete végéig nemcsak megmaradt, hanem fokozódott is.

A gimnáziumi 8. osztály elvégzése után a nagyszántói ref. egyház kántortanítónak meg választván itt tanítóskodott 1867. szeptemtől 1870. április 23-ig, amikor a paptamási-i ref. egyház hívta meg szintén kántortanítónak, a hol működött 36 éven át haláláig.

Mint ember, mint családfő, mint tanító egyformán követendő például állhat bárki előtt is. Mint embert

mértékletes életmód, derült életkedv, örökös kiapadhatatlan humor, nyíltszívűség, egyenes lelkiesség, talpig becsületesség és szeretetre méltó, szelid megnyerő modor jellemezte, mely még a teljesen idegent is lebilincselte.

Családja tagjait példás szeretettel vette körül, mindnyájukra árasztva szívének szelid jóságát, derült lelke vidámságát.

Mint tanító a szorgalom, pontosság, kötelességtudás és teljesítés mintaképe volt. Ez okból választották meg iskola vizsgáló dékánnak s a tanügyi bizottság tagjául. Tanítványai rajongó szeretettel vették körül még akkor is, mikor az iskolából már kikerültek.

Egy emberöltőn át tanított Paptamásiban, egy egész nemzedéket nevelt fel. S hogy milyen megbecsülést, tiszteletet éreztek az egyház hívei mindig iránta, legfényesebben bizonyítja az, hogy halálakor a község képviselőtestülete 80 koronát utalt ki a temetési költség fedezésére az özvegy kezéhez és hogy sirjánál egyik volt tanítványa magaszerezte versében bucsuzott el tőle összes tanítványai nevében.

Szívvvel lélekkel tanító volt, ki szerette, becsülte pályáját. A szó valódi értelmében tipusa a magyar tanítónak, ki tanítványai szívében a nemzeti ideálokért való lángoló lelkesedést is örökösen ápolta. És úgy tetszik nekem, mintha az ő koporsója felett — bár láthatatlanul — maga a magyar nemzeti génusz is nagy buba merülve itt kesergett volna, sirván siratva mindvégig hű tolmácsát, igaz szolgáját.

Egészséges, erős szervezetű volt mindig, nem sokszor betegeskedett. 3 havi nehéz küzdelem után baloldali szívszélhűdés oltotta ki nemes életét 1906. évi márczius 26-án.

Emberi számításunk szerint sokáig élhetett volna még s bizony kivált kisebb gyermekeink nagy szükségük lett volna ezután is az ő életére, de azért megnyugosunk, hiszen *„az isten tudja mit cselekszik, magastervébe nem lát a vak ember, kérdőre vonnunk őtet nem szabad.”*

„Az ő sorsa esett kieshelyre nyilván szép örökség jutott neki.”

(Zsolt. XVI. 6.)

Szücs László.

Betűsoros tárgymutató

a bihari ref. egyházmegye 1906. év ápril 19-ik napján Nagyváradon tartott köz- és bírósági ülésének jegyzőkönyvéhez.

	Szám
Ártándi egyház földvétel ügye	36
Baptista szülék ref. gyermekeinek tandija	23
Bary József gondnok az ügyrend átdolgozására kiküld.	6
Bary József a tanítónőképző ig. tanácsába tagul megvál.	33
Bihari tanítóválasztás megerősítve, az egyház bekeb. díj. fiz.	15
Biharpüspöki egyházban nem ref. tanulók tandija	37
Biró Ferencz tanügyi biz. tagnak választ.	27
Biró Ilona a bihari tanítószágban megerősítve, bek. díjat fiz.	15
Bojti fitanító díjlevele megerősítettik	19
B.-Szt.-Mártoni tanítói díjlevél megerősítettik	21
Csatári lelkészválasztás megerősítve, az egyház bekeb. díjat fiz.	14
Csák Máté az ügyrend átdolgozására kiküldetik	6
Csökmői egyház iskolaépítési és kölcsön ügye	38
Csökmői Czirkó pusztai r. k. iskolában vallástanítás	5
Esperes időszaki jelentése	3
Esperes a törlési végzések megküldése iránt a kir. törvény- széket keresse meg	8
Egyházlátogató küldöttség napidija	26
Egyházmegye f. évi költségelőirányzata elfogadva	24
Egyhm. lelk. gyámint. átdolgozott alapszabálya jóváhagyva	25
Élesdi templomépítési kölcsönnek 2000 kor.-val felemelése	39
Farkas Elek tanügyi biz. tagnak vál.	27
Fugyii kölcsönügy	41
Fugyivásárhelyi presbytérium ellen fegyel. ügyben bír. ítélet	il.
Furtai egyház kártalanítása a Berettyó szab. társ. által	40
Füredy Lászlóné internátusi albizotts. tagnak vál.	33
Gyűlés megnyitása	1
Gyűlésen meg nem jelentek számbavétele	2
Gyűlés ügyrendjének átdolgozására bizottság kiküldése	6

	Szám.
Hegyesi Márton az ügyrend átdolgozására kiküldetik . . .	6
Dr. Hegyesi Pál az ügyrend átdolgozására kiküldetik . . .	6
Hegyközkovácsii ingatlan eladása	42
Hegyközpályii tanítóválasztás megerősítve, s az egyház bekeb. dijat fizet	16
Hollósy Gyula tanügyi biz. tagnak vál.	27
Igazgató tanács tagjai megválasztattak	33
Internátusi albizottság tagjai megválasztattak	33
Kágyi József a pósalakai tanítószágban megerősítve, bekeb. dijat fizet	18
Kiss Antal tanügyi biz. tagnak vál.	27
Kismarjai egyház 2000 kor. kölcsönügye	43
Kósa Vincze debreczeni tanítókép. növendék a Pap-Szántó alapra felvét.	34
Költő Gyula tanító felebbezése a m.-keresztesi presbytérium határozata ellen	35
Lelkészek jelentése a szórványok gondozásáról	30
Lévai Gyula debreczeni főgymn. tanuló a Pap-Szántó alapra felvét.	34
Lessi missziói körről jelentés	29
Medgyesi Gyula a pelbárthidai tanítószágban megerősítve, bekeb. dij. fiz.	17
Molnár Sándor ártándi presbyter felebbezésének hely adatik	52
Munkácsi Sándor felebbezi a h.-k.-pályii egy. bíróság ítéletét fegyel. itél.	1.
Nadányi Károlyné internátusi albiz. tagnak vál.	33
Nadányi Jenőné internátusi albiz. tagnak vál.	33
Nagyváradai leánynevelő intézethez ig. tanácsi tagok válasz- tatnak	33
Nagyváradai leánynevelő intézet pénztári számadása 1905-ről	13
Orsz. közalap számadáról biz. jelentés	10
Orsz. közalapi járulékok megállapítása 1906-ra	11
Orsz. lelkeszi özvegy-árva gyámintézeti számadásról biz. jelentés	9
Pap-Szántó alapítványra felvétel	34
Paptamásii egyház 6000 kor. s kölcsön ügye	44
Paróchiális könyvtár ügyében felterjesztés	22
Pelbárthidai tanítóválasztás megerősítve, az egyház bekeb. dijat fizet	17
Pósalakai tanítóválasztás megerősítve, az egyh. bekeb. dij. fizet	18

	49
	Szám
Pusztajlaki egyház iskolaépítés és kölcsön ügyében vizsgál- lat elrendelése	45
Putnoki Lajosnak kamatvisszatérítés	51
Rád László elleni fegyelmi ügyben végzés — fegy. bir.	III.
Révi missziói lelkész-választás, — jegyzőkönyvi melléklet	—
Révi missziói lelkész jelentése	28
Sáfrány Lajos tanügyi biz. tagnak választatik	27
Sulyok István az ügyrend átdolgozására kiküldetik	6
Sulyok István ig. tanácstagul megválasztva	33
Számvizsgáló bizottság jelentése a különböző pénztárakról	8
Szemes László könyvtárát a szt.-jánosi egyháznak és egy- házmegyének ajándékozta	49
Szemes László indítványa nőtanítók alkalmazása tárgyában	50
Szemes József tanügyi biz. tagul választatott	27
Szentpéteri Gábor a h.-k.-pályii tanítóságban megerősítve, bekeb. díjat fiz.	16
Szigeti Elek ig. tanácstagul választatik	33
Sziky Ádám f.-vásárhelyi lelkész elleni fegyelmi ügyben ítélet	II.
Szücs László a csatári lelkésségben megerősítették, s bekeb. díjat fizet	14
Tanió gyámoldai pénztár számadása	12
Tanügyi bizottsági tagok napidíja	26
Tatarosi missziói ügyben jelentés és javaslat a felállítás mó- dozatáról	31
Dr. Thury Kálmán az ügyrend átdolgozására kiküldetik	6
Jámbor Mihály-féle m.-keresztesi hagyaték kezeléséről javaslat	32
Jákóhodosi egyház ingatlan átengedése állami iskola célra időelőtti	46
Váncsodi 3-ik tanítóállás díjlevele jóváhagyva	20
Váncsodi egyház szerződése a 3-ik iskola átalakításáról jó- váhagyva	47
Váncsodi egyháznak engedély templomtető készítésére és alapok kölcsönvétele	48
Varga Pál halála feletti részvét	4
Veress István az egyhm. jegyzőségről lemond, szavazás el- rendeltetik	7

Melléklet az 1906. április 19 én tartott egyházmegyei közgyűlés 25. sz. a. hozott végzéséhez.

A bihari ev. ref. egyházmegyei lelkész-gyámolda

ALAPSZABÁLYAI.

1. §. Az intézet neve: Bihari ev. reform. egyházmegyei lelkész-gyámolda.

2. §. Keletkezett 1819. július 1-én Nagyváradon tartott egyházmegyei gyűlésben; dr. Sándorfi József világi tanácsbíró 100, Rhédey Lajos gróf főispáni helytartó és segédgondnok pedig 1000 váltó forintot alapítván oly módon, hogy éltőkben a kamatot fizetendik, a tőke pedig haláluk után lesz kifizetendő. Az 1821. márcz. 13—14. napjain Paptamásiban tartott gyűlés megállapította a lelkészek által fizetendő évi járulékokat 3 osztály szerint 2 frt, 1 frt és 40 váltó krajczárban.

Azonban, miután az alapítványok az alapítók halála után — alapító levél hiányában — elvesztek, az évi járulékok hanyagul fizettettek, s a számadások nem pontosan vitettek: Nagy István akkori kisszántói lelkész erélyes fellépése folytán az 1844. nov. 20—21-én Nagyváradon tartott gyűlés az ugyancsak ő általa kidolgozott új alapszabályokat megerősítette, s ez alapon fejlődött a pénztár jelenlegi állására. Akkor a lelkészgyámintézeti pénztár alapja tett 964 frt és 15 krt váltó czédulákban, vagyis osztrák értékre vonva: 385 frt 66 krt.

3. §. Az intézet célja: a bihari ref. egyházmegye azon lelkészeinek, a kik ez idő szerint a gyámoldaintézet tagjai, özvegyeit és árváit évenként gyámdijban részesíteni, a szolgálatra képtelenné vált lelkésztagek részére e körülményekhez képest gyám- vagy kegydíjat nyújtani;

az esetre pedig, a mikor a gyámintézet kötelezettsége a tagokkal szemben megszűnik: felerészben a bihari ref. egyházmegye csapásokkal sújtott lelkészeinek segélyalapjára, felerészben pedig az egyházak fentartási alapjára fordíttassék.

I. Jövedelem.

4. §. A gyámolda rendes jövedelmi forrásait teszik:

a) a jelenlegi tagok rendes évi járuléka a 10 évre megállapított lelkészi javadalom 1%-a szerint. Az évi díjak évenként az egyházlátogatás alkalmával készpénzben befizetendőek;

b) minden ujév első napján a perselybe gyülemő könyörödományok;

c) az egyházak évi illetőségei osztály szerint u. m.: I. osztály 8 frt, II. osztály 6 frt, III. osztály 4 frt, IV. osztály 2 frt, V. osztály 1 frt az országos nyugdíjintézet felállításáig;

d) a lelkészgyámolda tőkepénzének kamatai.

5. §. A gyámolda nem rendes jövedelmei:

a) azon betétel, melyet minden egyes uj rendes lelkész egy évi fizetésének fele részében — az özvegyárvai kegyeleti évet az 1875. nov. 1—2-iki közgyűlés 12. sz. a. végzése végkép eltörölvén — a gyámoldai pénztár javára fizetni köteles. A más egyházmegyéből ezen egyházmegyében állomást nyert rendes lelkészek is uj lelkészekül tekintetnek, miről az illetőket, fizetendő összegök kitételével, előforduló esetben a meghívhatási engedélyt adó esperes értesitendi. A fizetendő fél jövedelem mennyisége az leend, melyet az egyetemes lelkészérteke let véleménye alapján 10 évről 10 évre az egyházmegyei közgyűlés megállapít; a f. tíz évben pedig az az összeg, mely az 1880. évi becslés szerint az egyházmegye 1880. évi októberi közgyűlése által megállapított, s jegyzőkönyvbe iktattatott. A ki alsóbb osztályu egyházból felsőbb osztályu egyházba változik, köteles a többletet utánfizetni. Az állomások szerinti féljövödelem befizetésére kötelezett lelkészek kötelezettségüknek három év leforgása alatt eleget tenni tartoznak és pedig azon kedvezménynyel, hogy állomásuk elfog-

lálásától számított (1) egy hó alatt járulékukat kamat nélkül fizethetik be. Ezen kedvezmény fel nem használása esetén a be nem fizetett összegről belépésük napjától keltezetten mint 8%-kal kamatozó összegről kötvényt kiállítani kötelesek;

b) az időközi lelkészek részvénydíja az ő javadal-mazásuk 2%-a szerint;

c) úgy a már tett, mint az ezután teendő kegyes alapítványok.

6. §. A pénztár rendes jövedelmei, kivéven a kikölcsönzött tőke kamatait az esperes kezébe fizetendő, a ki azokat nyugta és ellennyugta mellett a pénztárba beszolgáltatja.

II. G y á m d i j.

7. §. A gyámdijban az özvegyek és árvák nem az osztályozás szerint fizetett részvény arányában, hanem mind egyenlően részesíttetnek.

8. §. Az özvegy élvezni fogja a gyámdíjt férje halála után akkor, mikor annak lelkészi jövedelmét élvezni megszűnik; ha pedig özvegy nem marad, élvezni fogják az árvák hasonlóul akkor, mikor atyjok lelkészi jövedelmét élvezni megszűntek.

9. §. Az özvegyre nézve a gyámilletőség megszűnik, ha meghal, vagy férjhez megy; az árvákra nézve, ha meghalnak s ezenkívül a leányárvákra, ha férjhez mennek, vagy biztosított hivatali állást nyernek; a fiuárvákra nézve pedig, ha életök 18-ik, s ha tudományos pályára készülnek — mi tanári bizonyítvánnyal igazolandó — 20-ik évét betöltötték; az első és utolsó esetben rögtön, s házasság esetén az esküvés napján. E szabály alól kivételnek azon életkoruk 18-ik évét meghaladott fiuárvák, kiknél testi nyomor vagy észhiány szolgál a megélhetésre nézve akadályul. Ha pedig az ilyenek valamely országos intézetben ingyenes elhelyezést nyernek, gyámdíj jogosultságuk megszűnik.

10. §. Ha a nő özvegyen marad, egy egész gyámdijban részesül, mely a 44/1887 szám végzés szerint évi 300 forintban állapított meg, s ezenkívül minden gyermek a 8. §. értelmében évi 30 forint segélyt

nyer. Egy egész gyámdijban részesül az egy vagy több apátlan és anyátlan is. A gyámdij és a segély utólagos negyedévi részletekben tétetik folyóvá.

11. §. Ha a lelkészgyámoldai pénztár jövedelme nem tudná valaha fedezni az esetleges gyámdijakat és segély-összegeket, akkor azok és pedig első sorban a 300 forintosok mindaddig, míg csak összege egyenlő nem leend a régi gyámdijjal, aránylagos levonás alá veendő.

12. §. Ha gyermekes özvegy részvényt fizető gyermekes taghoz megy férjhez, ezen második férje életében a saját gyámdiját elveszti, gyermekei azonban ez esetben is részesülnek a 30 forint segély pénzben, ugyanennyiben részesülvén a második férj halála után is.

13. §. Ha az intézeti tag nem intézeti gyermekes özvegyet vesz nőül, ennek az előbbi házasságból származott gyermekei a gyámdijhoz igényt nem tartharnak. Ha gyámdijas özvegy nem intézeti taghoz megy férjhez, a maga személyére nézve elveszti ugyan a gyámdiját, de intézeti tag férjétől származott gyermekei egész díjban részesülnek.

14. §. A más egyházmegyébe távozó lelkész a gyámintézethez való jogigényét elveszti; de részére az általa teljesített összes befizetések kamat nélkül visszaadatnak,

15. §. Ha életkora 55-ik évén felüllevő lelkész megnősül, s magánál 10 vagy több évvel fiatalabb nőt vesz el, ez csak akkor részesül gyámdijban, ha legalább még 5 évig élt házasságban férjével, ellenkező esetben a házasságuk tartama alatt befizetett díjak összegét nyeri végkielégítés képen. Az előbbi házasságból született apátlan, anyátlan gyermekek azonban az egy egész gyámdiját ez esetben is megkapják. Az utóbbi öt évnél kevesebb ideig tartott házasságból született gyermekek pedig -- míg anyjuk él -- csak az egyes árváknak kijelölt segélyben részesülnek, s csakis anyjuk halála után jutnak többi, apátlan, anyátlan testvéreikkel együtt az egy egész gyámdij közös élvezetébe.

16. §. A gyámdijhoz való igényt elvesztik az oly lelkészek özvegyei és árvái, akik önként lépnek ki a

papi hivatalból, midőn még a szolgálatra alkalmasok lettek volna; továbbá az oly lelkésznék, kik férjeiket ok nélkül elhagyták, vagy azok ellen való pert indítottak, vagy azoktól törvényesen elválasztattak, vagy az ev. reform. vallást elhagyták, vagy magukat erkölcstelen élet folytatása által megbélyegezték. A két utóbbi esetnek a segélyt élvező gyermekek által elkövetetése esetében ezen gyermekek is elvesztik a segélyt. Ha a nő a férj kérelmére, saját hibáján kívül választatik el férjétől, s ha a férj újra megnősül, elhalálózása esetén az egyházmegyei bíróság, mint jury állapítja meg, hogy a volt első, vagy a második feleségét illeti e meg a gyámdíj, vagy az esetleg köztük mily arányban osztandó meg? Sem az özvegy, sem az árvák nem részesülnek addig gyámdíjban, illetve segélyben, míg a férjnek, illetve atyának a gyámintézettel szemben a félfizetésből, vagy részvénydíjából fennálló tartozásai befizetve vagy a gyámdíjból törlesztve nincsenek. Magától értetvén, hogy magánadósságok a gyámdíjak és segélypénzek kifizetését nem akadályozhatják.

17. §. Egy egész gyámdíjban részesülnek az öregség vagy lelki és testi nyomor által szolgálatra tehetlenné vált lelkészek.

18. §. Az oly lelkészek, a kik önvétségük miatt egyházi birói ítélettel elmozdítottak hivataluktól, az intézet részéről gyám- vagy kegydíjban nem részesülhetnek; az ilyen lelkészek özvegyei vagy árvái, feltéve, hogy férjök vétségében nem részesek: az özvegyi gyámdíjra, illetőleg árva neveltetési segélyre igényt tarthatnak.

19. §. A segélyért való folyamodványok az árvák okmányainak kapcsában a pénztárnokhoz terjesztendők be. Az árvák életben létükről és az özvegyek férjtelen-ségükről tartózkodási helyük lelkészétől bizonyítványt kötelesek bemutatni. A gyámdíjak szabályszerű nyugta mellett a fentebb megjelölt határnapokon két részletben fizettetnek ki.

20. §. Az egyszer tőkésített összegek — ezekhez számítván az évi részvény díjakat is — a 12. §.-ban

érintett kivétellel csonkithatatlanok és gyámdijakul semmi szinalatt felnem használhatók.

21. §. Az eddig segélyezett özvegyek és árvák az eddigi gyámdijban részesülnek, azon lelkészi özvegyek és árvák azonban, kiknek igényök a gyámdijra, illetve segélyre a 34/1887. sz. egyházmegyei végzés meghozatala óta nyílt meg, az itt megállapított gyámdijban, illetve segélyben részesülnek. A lelkész-gyámoldai pénztári tőke kamataiból, ha lehetséges leendő évenként legalább 300 frt tőkésítendő.

III. Pénztárkezelés.

22. §. A pénztárkezelés egy pénztárnokra bízatik.

23. §. A pénztárnok kellő tekintettel nemcsak erkölcsi, hanem anyagi biztosítékra is, a megyebeli lelkészek közül az egyes egyházak által szavazattöbbséggel választatik; választása a közgyűlésre bejelentetvén, az esküt a gyűlés színe előtt leteszi, s e pénztárt az esperes és közgyűlés ellenőrzése mellett felelőség terhe alatt kezeli.

24. §. Mielőtt a pénztárt átvenné, a gyámolda részére kellő anyagi biztosítékot tartozik nyújtani az általa aláírandó biztosító iratban.

25. §. A pénztárnok évi tiszteletdíja 400 korona, a nem Nagyváradon lakópénztárnok ezenfelül 100 korona utazási átalányt kap.

25. §. Egyházaknak a közpénztár csak úgy kölcsönözhet, ha a kölcsönösszeg külön kivetés útján fedeztetik és ha az egyház tagjai közül a kölcsönveendő összegért több vagyonos tag egyetemleges kötelezettséget vállal.

27. §. Magános személy ingatlan vagyona a következő kellékek mellett kölcsönözhet: vagyoni állását igazoló becsülelet, adókönyvvél hiteltkvileg bekebelezett kötvényt, s ha csak beltelekre adatik a kölcsön, a biztosítékul lekötendő épületek tűzkármentesítéséről szóló kötvényt és dijkötelezőt, mely a lejárat előtt megújítandó, tartozik a pénztárnoknak — utóbbit minden évben átadni. Földbirtokra a becsértéknek 75%-a erejéig lehet kölcsönt adni. Az előzőleg bekebelezett

terhek kétszeres összegben veendők számításba. — Szőlőföldekre csak úgy adható kölcsön, ha eltekintve a szőlőültetvény értékétől, maga a pusztai terület értéke elegendő biztosítékot nyújt. Szőlőföldre eszközrendő bekebelezésnél azonban az agrárkölcsönrel való megterheltség tilalma telekkönyvileg mindig feljegyzendő. — A kamatlábat időről-időre az egyházmegyei közgyűlés állapítja meg.

28. §. A pénztárnok kölcsönt csak az ügyész véleményezésére adhat, s az ügyész a gyámolda érdekében tett eljárásáért felelős, s a beperesítés végett hozzá áttett ügyekről évenként a tavaszi közgyűlés elé jelentést tenni köteles.

29. §. A pénztárnoknak kötelessége lévén a pénztár híu és gondos kezelése, felelet terhe alatt gondoskodnia kell arról, hogy a gyámolda pénze gyümölcstelenül soha ne heverjen, hanem a lehető legrövidebb idő, péld. a felvételtől számított legfeljebb 15 nap alatt kiadassék; azon előjöheto esetben pedig, ha kölcsönvevő nem jelentkeznék, a heverő pénzt a takarékpénztárta beadni köteles.

30. §. A gyámolda kiadott tőkéinek évi kamatai a pénzfelvételkor előre befizetendők.

31. §. A kölcsönösszeg után az első évben csak kamat fizetendő. Egy év eltelte után a tőke évenként legalább 10%-al törlesztendő olyképen, hogy az egész összeg legfeljebb 10 év alatt letörlesztve legyen. A pénztárnok kivételesen megengedheti, hogy valamely évnek törlesztési összege a következő évi törlesztési összeggel együttesen fizetessék le. Ezzel szemben azonban a pénztárnoknak joga leendő — különösen a biztosíték elérték-telenedése esetén — a kölcsönt tetszése szerint felmondani. Ezen határozat az eddigi kölcsönök törlesztésére is visszaható erővel bír.

32. §. A pénztárnok tartozik rendes naplót vezetni, s abba minden bevételeit és kiadásait pontosan bejegyezni, azt az esperesnek vizsgálat végett bármikor előmutatni, hogy így a pénztár mibenléte minden pillanatban látható legyen. Az esperes pedig köteles vagy maga, vagy helyettese, s a tanácsbírák közül egy melléjük veendő

taggal a pénztárt legalább félévenként egyszer megvizsgálni, s a tapasztaltakról a zsinati törvények 134. §-hoz képest jelentést tenni.

33. §. A pénztárnok minden évben a tavaszi közgyűlés elé a pénztárnak egész állását feltüntető számadást és vagyonleltárt tartozik előterjeszteni két példányban, s ezek mellett az összes kötvényeket, nyugtákat, ellennyugtákat és egyéb vonatkozó okmányokat is köteles bemutatni. E számadást, melyet az esperes által meghivandó, s elnöklete alatti bizottság, a tavaszi gyűlést megelőzőleg, megvizsgál és aláír — a közgyűlés a többi pénztári számadásokkal együtt — minden más teendői előtt tárgyalja, s a bizottsági jelentésben felsorolt hátralékosoknak fizetésre szorgalmazása iránt intézkedik. A helybenhagyott számadásnak két példánya mindig e záradékkal hagyandó helybe: „a szokott fenntartás mellett,“ az egyik példány azonnal az egyházmegye levéltárába tétetik, másika egyházanként köröztetvén, a körut bevégezésével a pénztárnoknak visszaadatik.

34. §. Ezen alapszabályok kinyomatási költségét a közpénztár viseli.

